D. CUSMA

Melodii Bisericești

Volumul I.: Cele opt glasuri, fixate în notațiunea liniară.

Lucrare aprobată de Ven. Consiliu al eparhiei ort. române a Caransebeșului cu Nr. 4170 din 21 Septemvrie 1934.

CARANSEBEȘ, 1934.
Editura soc. „Căminul Cultural".

D. CUSMA

Melodii Bisericești

Volumul I.: Cele opt glasuri, fixate în notațiunea liniară.

Lucrare aprobată de Ven. Consiliu al eparhiei ort. române a Caransebeșului cu Nr. 4170 din 21 Septemvrie 1934.

CARANSEBEȘ, 1934.
Editura soc. „Căminul Cultural“.

Vărului meu
Prof. Romulus Ciric.
Cartea aceasta îți va servi de călăuză în întortochiatele și împodobitele melodii bisericești.
Caransebeș, 2 Mai 1942.
Cu drag
Dumitrie Cusma

PREFAȚĂ.

Colecția mea de cântări bisericești, împărțită în trei volume, o intitulez „Melodii bisericești“ și nu „Melodii religioase“, pentru motivul că sunt unele melodii „religioase“, care nu se cântă în biserică și uneori se strecoară în biserică melodii care nu au un caracter curat religios.

Volumul de față cuprinde numai melodiile celor opt glasuri, fixate în notațiunea liniară. Ele sunt păstrate de pe timpul vestitului cantor George Petrescu, fost profesor de cântare bisericească și tipic la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș.

Scopul pentru care am publicat acest prim volum este de a face cunoscută tuturor muzica bisericii bănățene, iar acelora cari o cunosc de a le da exemple scrise, aranjate și retușate de toate elementele streine stilului bisericesc.

Nu mă îndoesc însă că se vor mai face și de aci înainte multe schimbări în natura cântărilor bisericești; că se vor mai împodobi și de aci înainte cu ornamente melodice, după gustul cântăreților, dar sper că aceste melodii scrise vor servi drept bază, pentru crearea unui stil propriu în muzica bisericească.

Note explicative.

Am întrebuințat, pentru notarea melodiilor, semnele muzicale cele mai corespunzătoare, acomodându-mă în același timp, după legile naturale de conducere a melodiei, ce este cântată cu vocea.

Am folosit gamele cu mai puține semne de alterație, pentruca să fie ușor de citit și de executat cu vreun instrument muzical.

Semnele de alterație, ce apar în cuprinsul melodiilor (afară de cele puse la cheie), trebuesc considerate ca alterații accidentale, iar cele puse în paranteză ne arată un dubiu (unii cântă într'un fel, alții într'alt fel — respectiv cu sau fără semn de alterație).

Melodiile glasurilor favorizează în general întrebuințarea măsurii de doi timpi. Celelalte măsuri (de trei și de patru timpi) sunt întrebuințate numai atunci când textul reclamă o altă succesiune (decât cea din doi în doi timpi) a accentului natural.

Mișcarea și nuanțele nu le-am indicat. Ele variază dela cântăreț la cântăreț.

Mișcarea ar trebui să fie potrivită, rară sau maestoasă, după caracterul cântării, iar nu repede, cum este de obiceiu.

Nuanțele sunt aplicate în mod liber, potrivit evoluării melodiei: la început de obiceiu „p“, în punctul culminant „f“, iar cadența (sfârșitul) „p“ sau „f“ (după cum este încheierea în jos sau în sus).

Suspendarea mișcării printr'o coroană (fermata) se face ori pe nota finală ori între două fraze melodice.

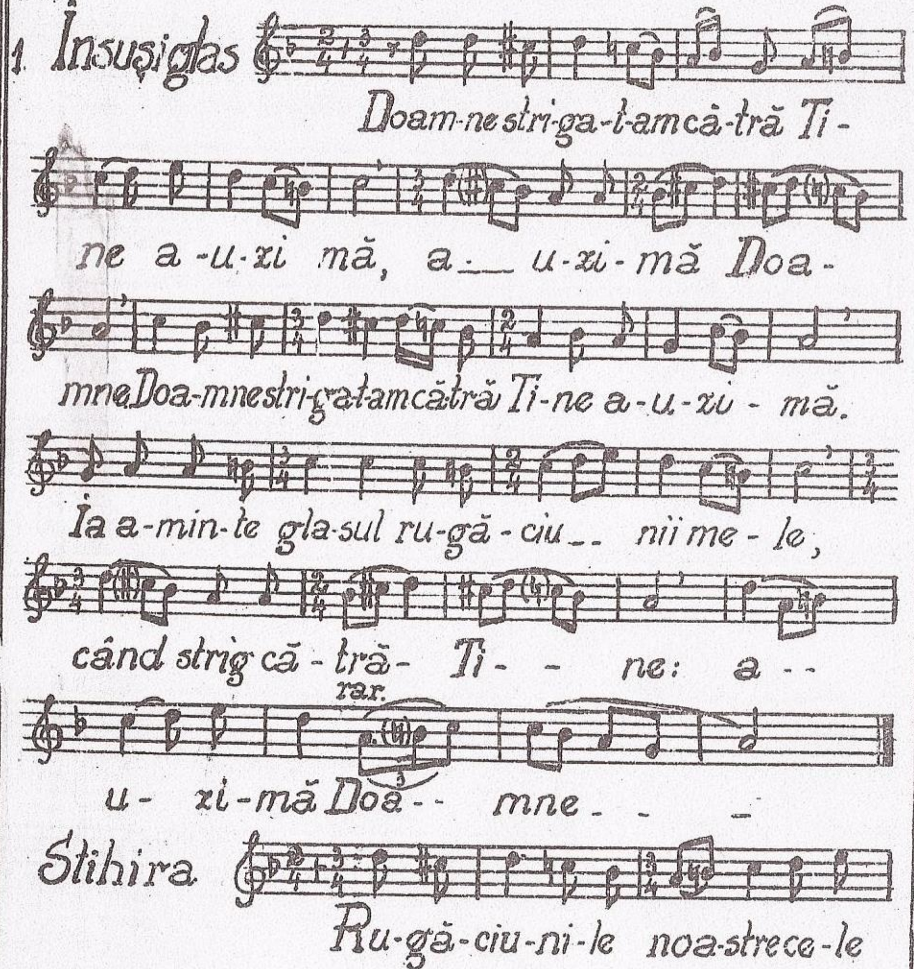
Interpretarea (felul de executare) ce se dă uneori cântărilor bisericești este când prea exagerată, când prea monotonă. Aceasta din motivul că aproape nici un cântăreț nu ține seamă de înțelesul textului pe care-l pronunță, ci numai de partea strict muzicală. Dacă s'ar ține seamă de acest lucru, atunci interpretarea potrivită s'ar produce deodată cu exprimarea (cântarea) și nu s'ar mai interpreta la fel o rugăciune ca un cântec de slavă.

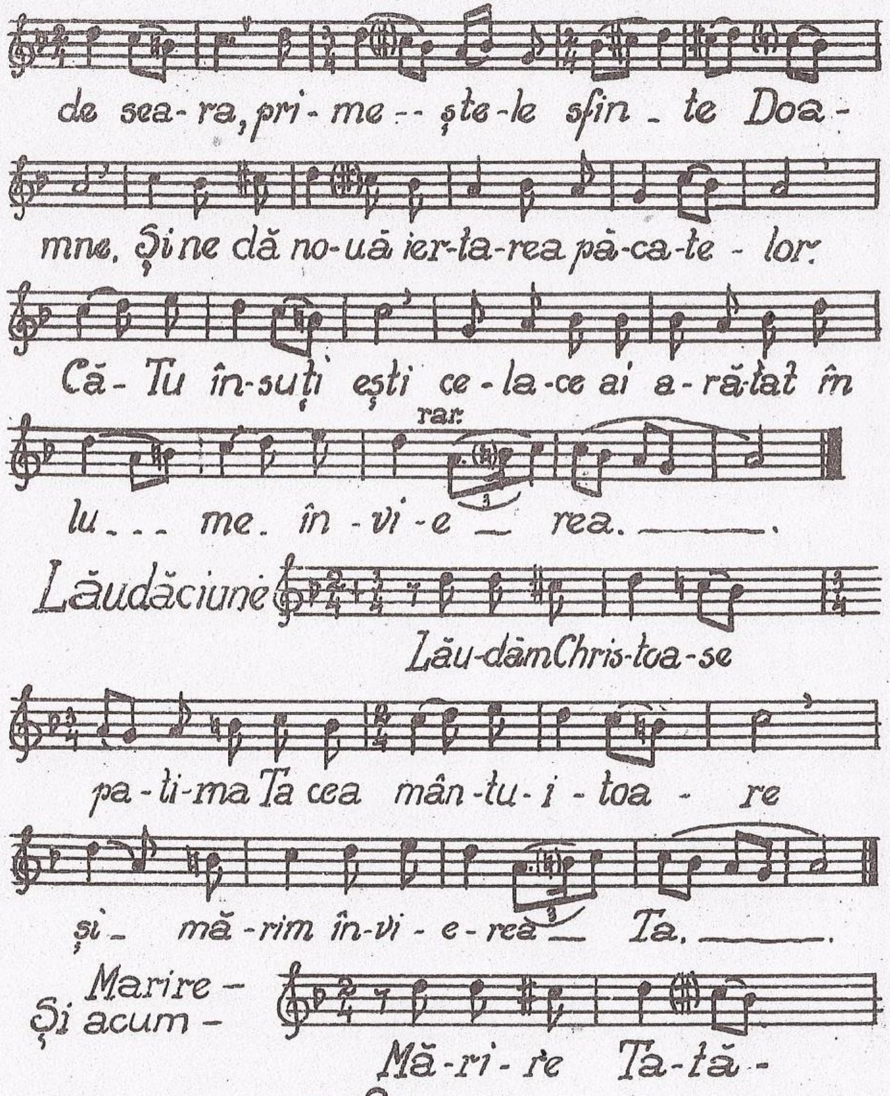
In următoarele două volume, ce vor cuprinde catavasiile, irmoasele, cântările întrebuințate la diferite servicii religioase etc., voiu căuta să îndeplinesc aceste neajunsuri și să fixez fiecărei cântări felul de interpretare, așa cum cere cultul bisericii noastre ortodoxe.

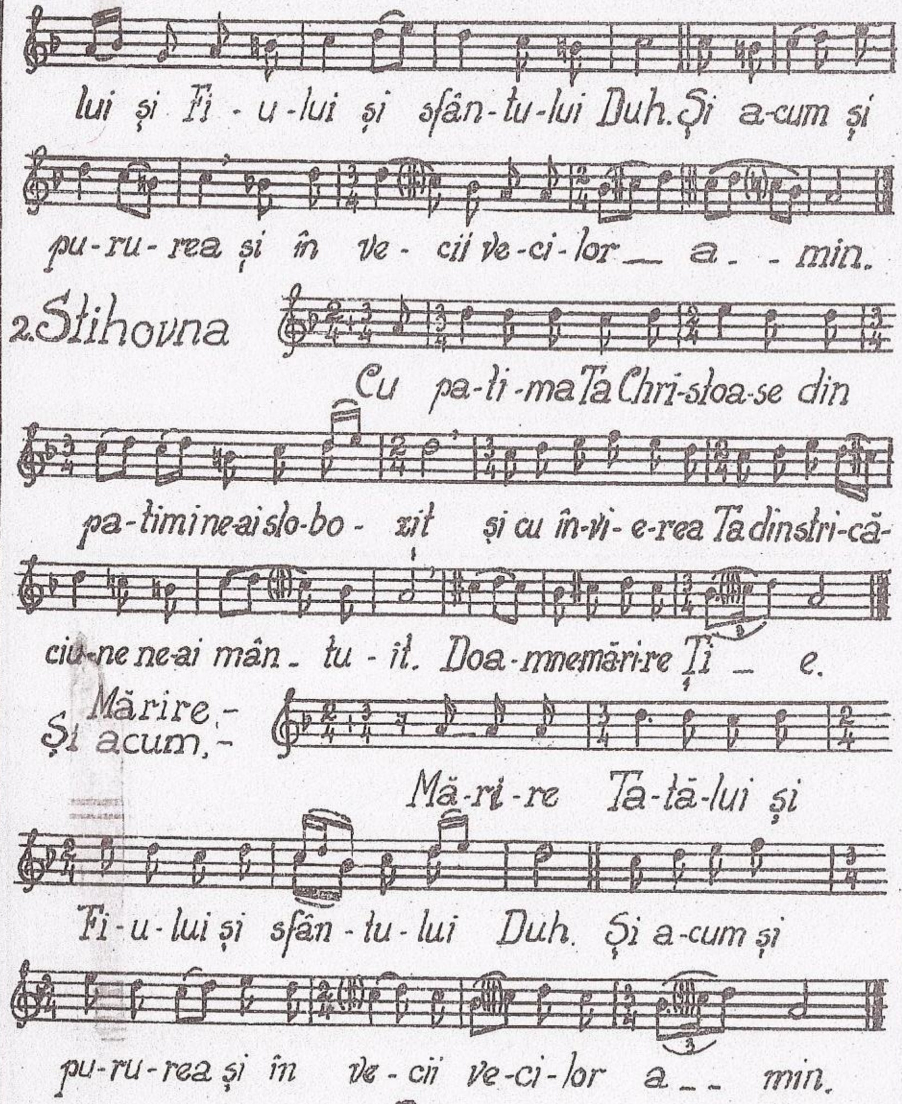
Caransebeș, 9 Octomvrie 1934.
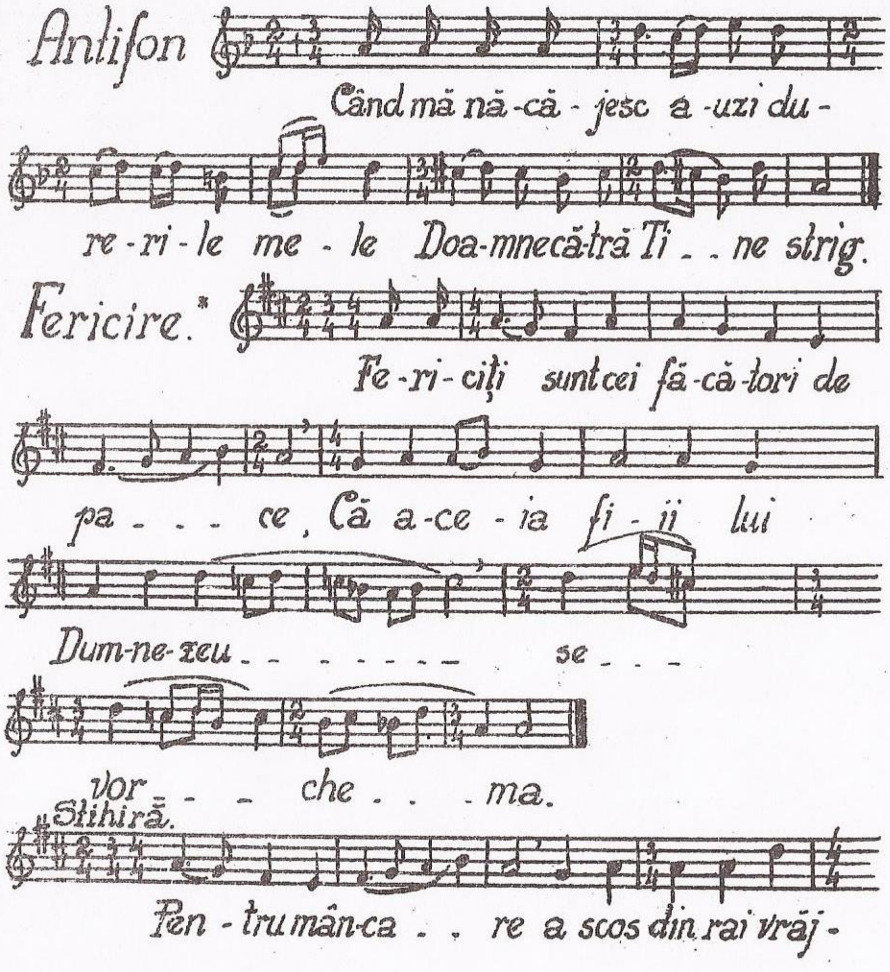
Dimitrie Cusma.

Glas I.
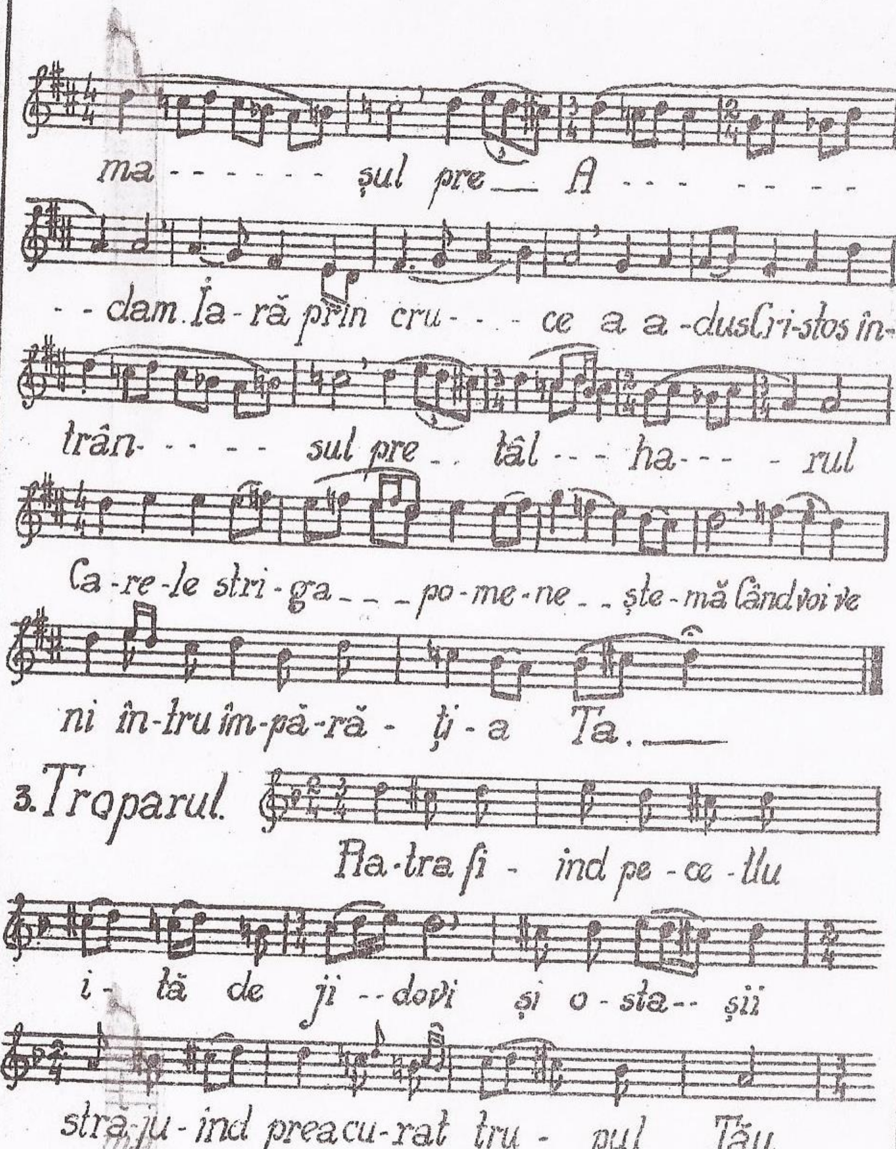

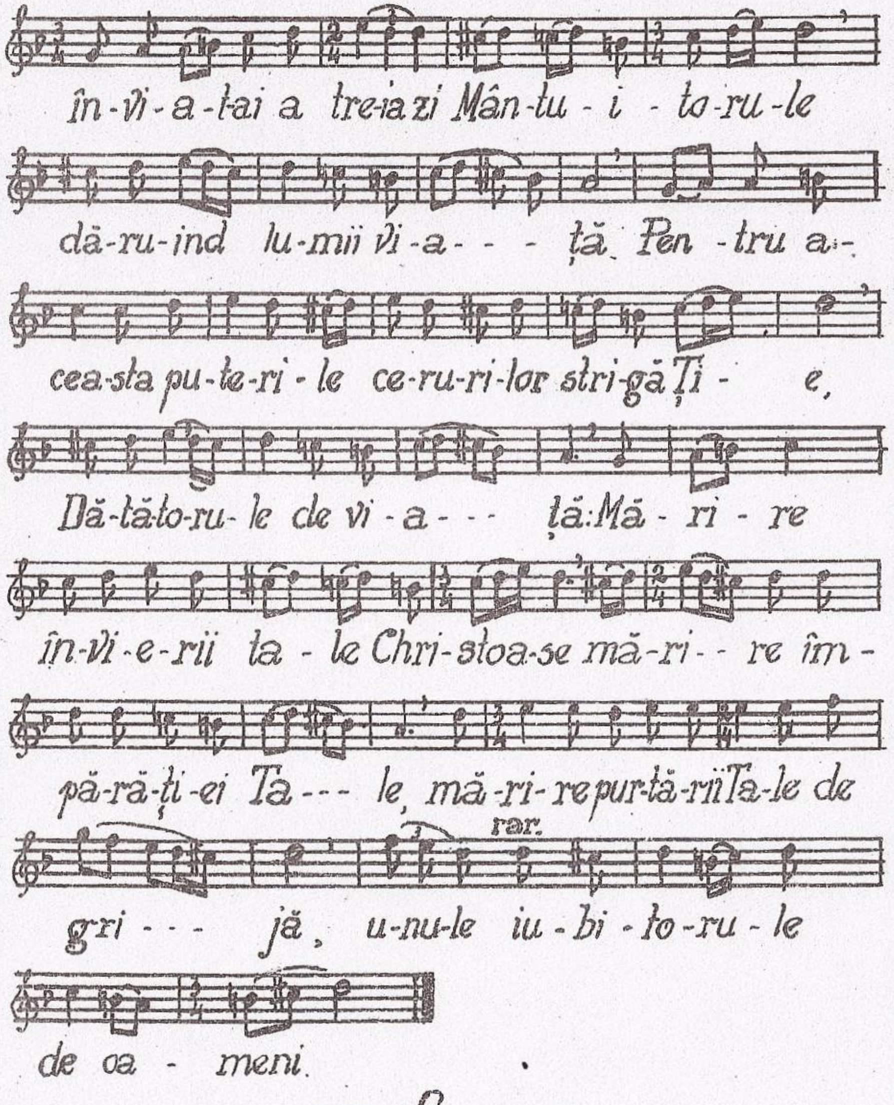

de sea-ra, pri-me--ște-le sfin-te Doa-
mne. Și ne dă no-uă ier-ta-rea pă-ca-te-lor.
Că-Tu în-suți ești ce-la-ce ai a-ră-tat în
rar
lu--- me. în-vi-e-rea.
Lăudăciune
Lău-dăm Chris-toa-se
pa-ti-ma Ta cea mân-tu-i-toa-re
și- mă-rim în-vi-e-rea Ta.
Marire-
Și acum-
Mă-ri-re Ta-tă-
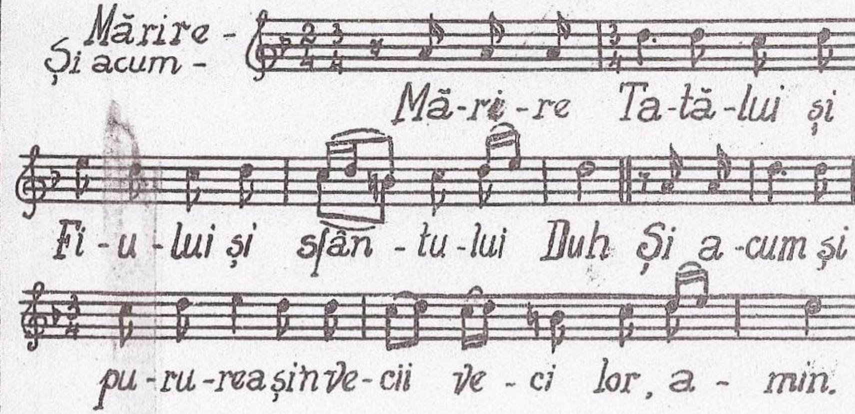

lui și Fi-u-lui și sfân-tu-lui Duh. Și a-cum și
pu-ru-rea și în ve-cii ve-ci-lor a--min.
2. Stihovna
Cu pa-ti-ma Ta Chri-stoa-se din
pa-ti-mi ne-ai slo-bo-zit și cu în-vi-e-rea Ta din stri-că-
ciu-ne ne-ai mân-tu-it. Doa-mne mări-re Ți-e.
Mărire-
Și acum.-
Mă-ri-re Ta-tă-lui și
Fi-u-lui și sfân-tu-lui Duh. Și a-cum și
pu-ru-rea și în ve-cii ve-ci-lor a-- min.

*La glas I. Fericireanu se cântă pe melodia Stihovnei ci pe o melodie aparte. (Podobie.)

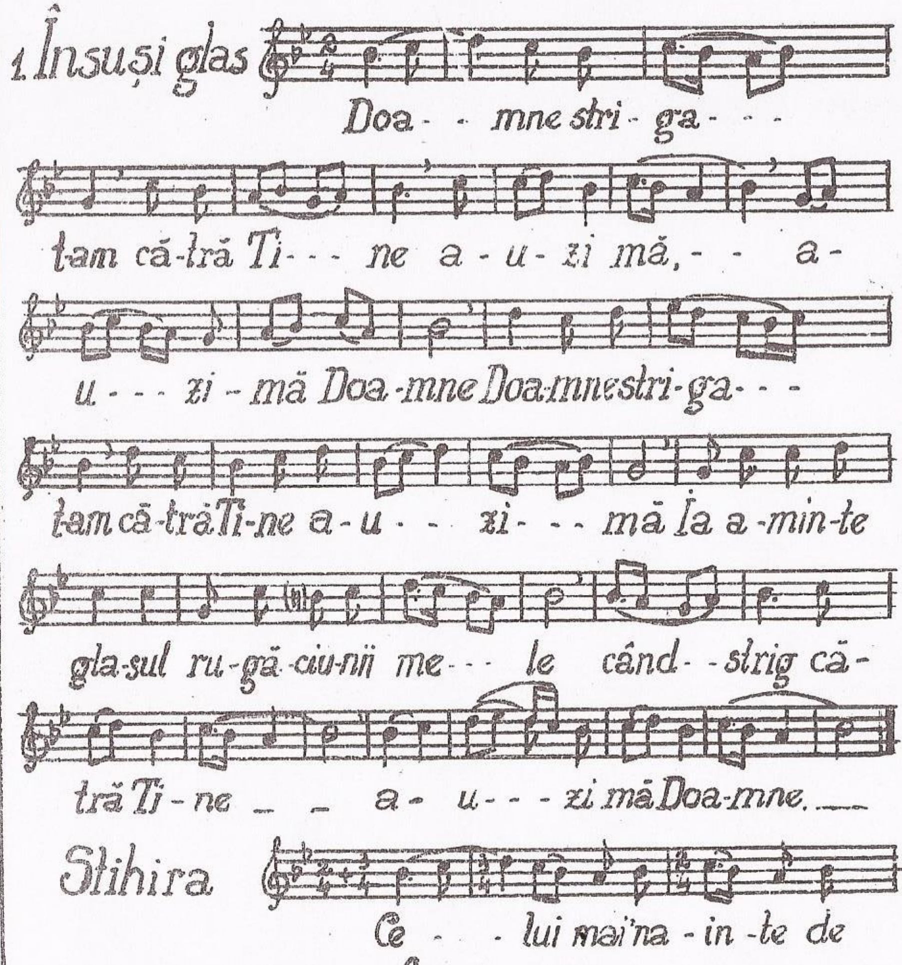

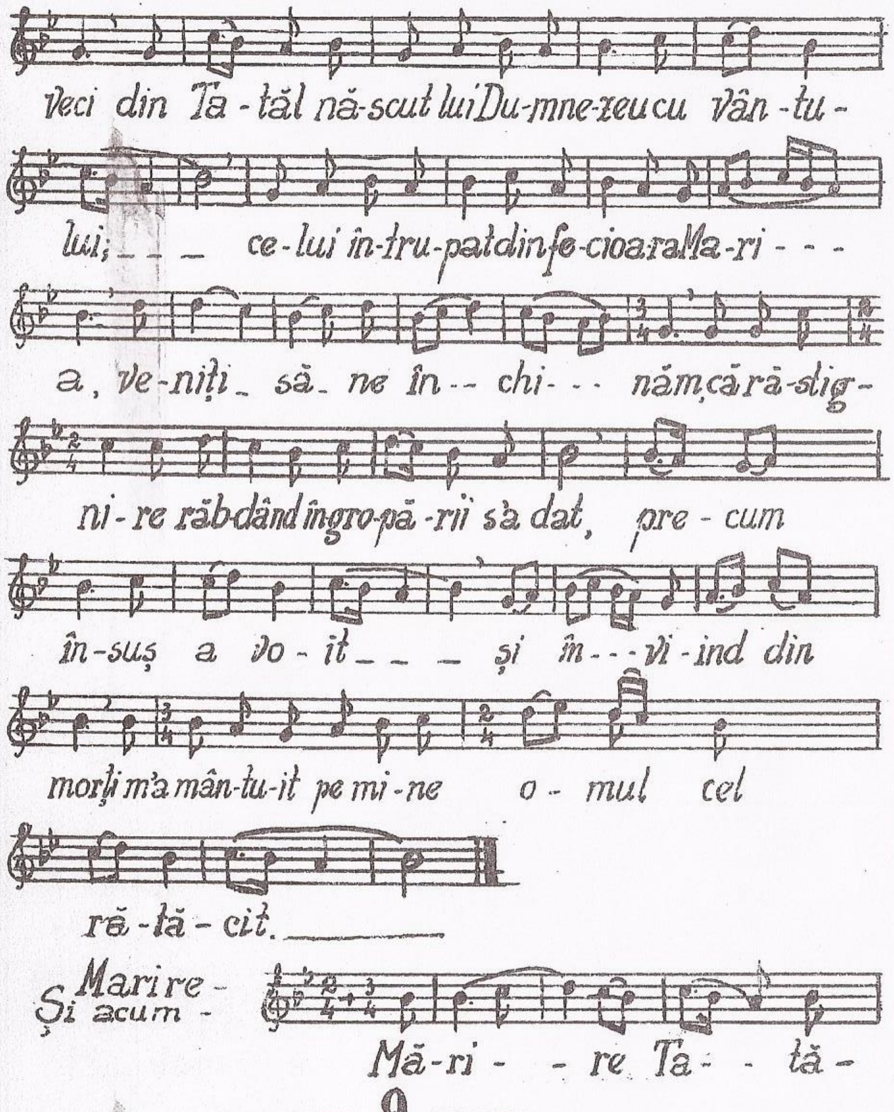

în-vi-a-t-ai a treia zi Mân-tu-i-to-ru-le
dă-ru-ind lu-mii vi-a---ță. Pen-tru a-
cea-sta pu-te-ri-le ce-ru-ri-lor stri-gă Ți-e,
Dă-tă-to-ru-le de vi-a---ță: Mă-ri-re
în-vi-e-rii ta-le Chri-stoa-se mă-ri--re îm-
pă-ră-ți-ei Ta---le, mă-ri-re pur-tă-rii Ta-le de
rar.
gri---jă, u-nu-le iu-bi-to-ru-le
de oa-meni.
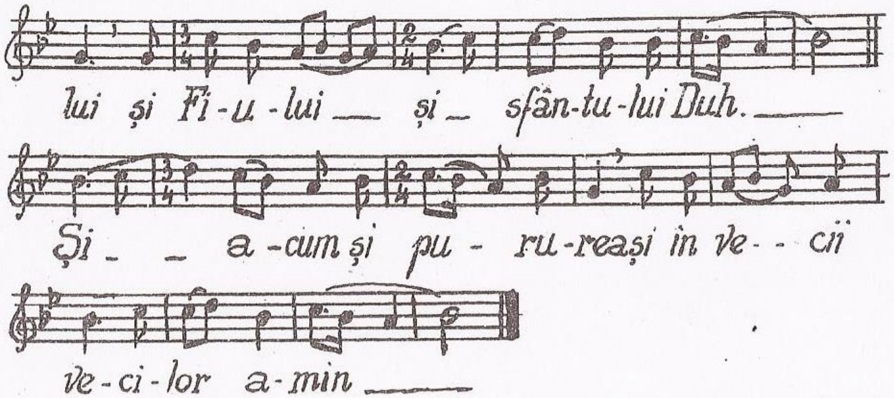

Mărire -
Și acum -
Mă-ri-re Ta-tă-lui și
Fi-u-lui și sfân-tu-lui Duh. Și a-cum și
pu-ru-rea și în ve-cii ve-ci lor, a-min.

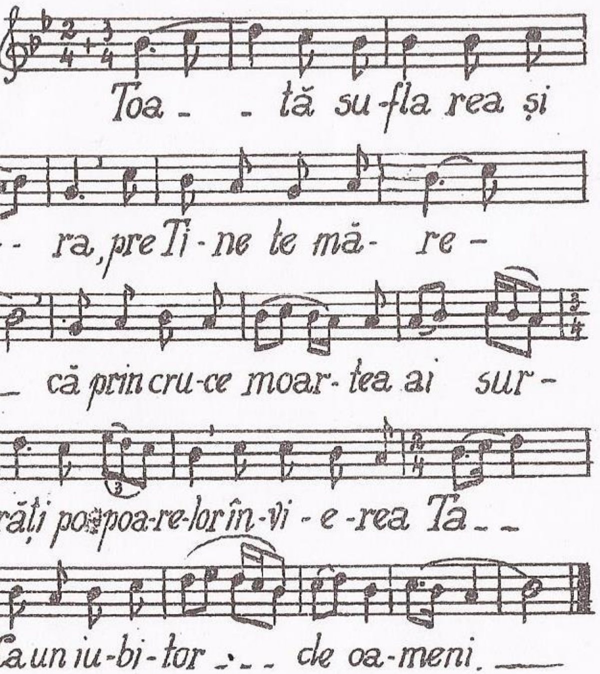
Glas II

1. Însuși glas
Doa - - mne stri - ga - - -
t-am că-tră Ti- - - ne a - u - zi mă, - - a-
u - - - zi - mă Doa-mne Doa-mne stri-ga - - -
t-am că-tră Ti-ne a - u - - - zi - - - mă Ia a-min-te
gla-sul ru-gă-ciu-nii me - - - le când - - strig că-
tră Ti - ne _ _ a - u - - - zi mă Doa-mne. ___
Stihira
Ce - - lui mai'na - in - te de
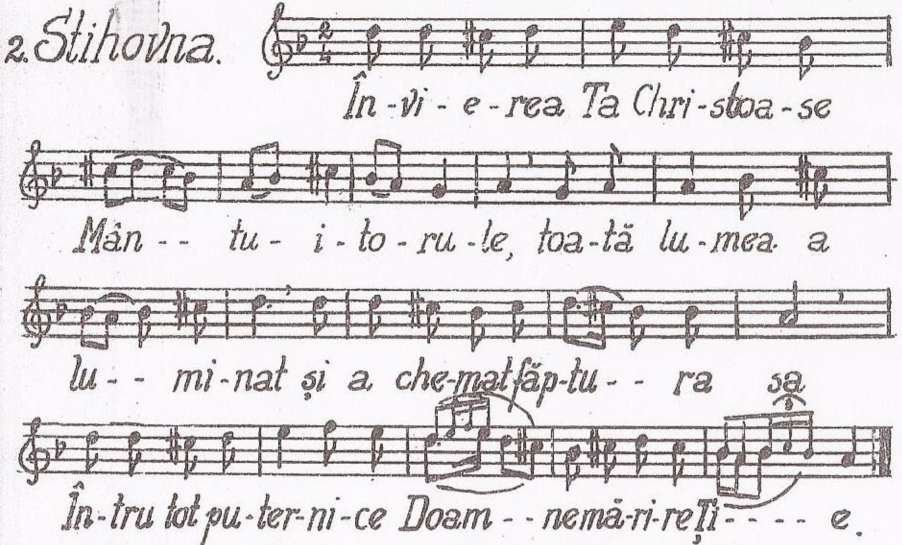

veci din Ta - tăl nă-scut lui Du-mne-zeu cu Vân - tu -
lui; _ _ _ ce-lui în-tru-pat din fe-cioara Ma-ri - - -
a, ve-niți _ să _ ne în - - chi - - - năm, că ră-stig-
ni - re răbdând îngro-pă - rii s'a dat, pre - cum
în-sus a vo - it _ _ _ și în - - vi - ind din
morți m'a mân-tu-it pe mi-ne o - mul cel
ră - tă - cit. ______
Mărire -
Și acum -
Mă-ri - - re Ta - - tă -

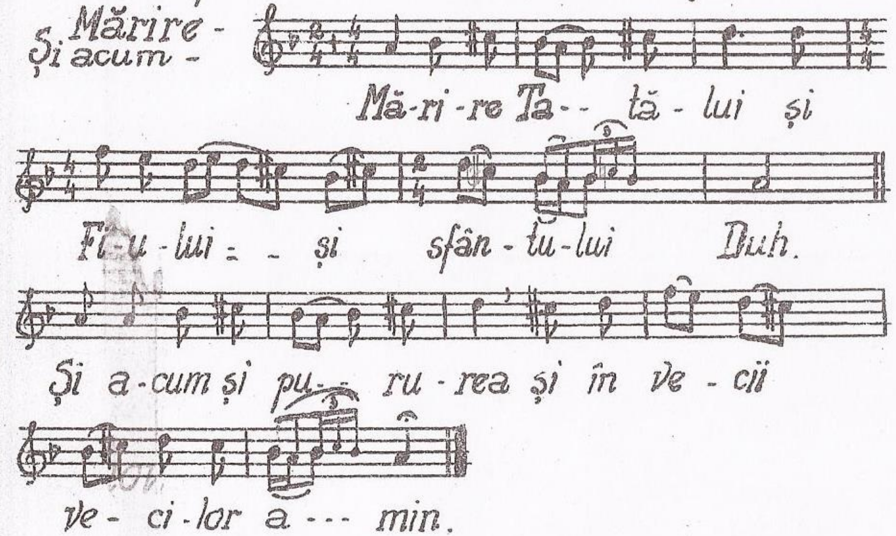
Lăudăciune
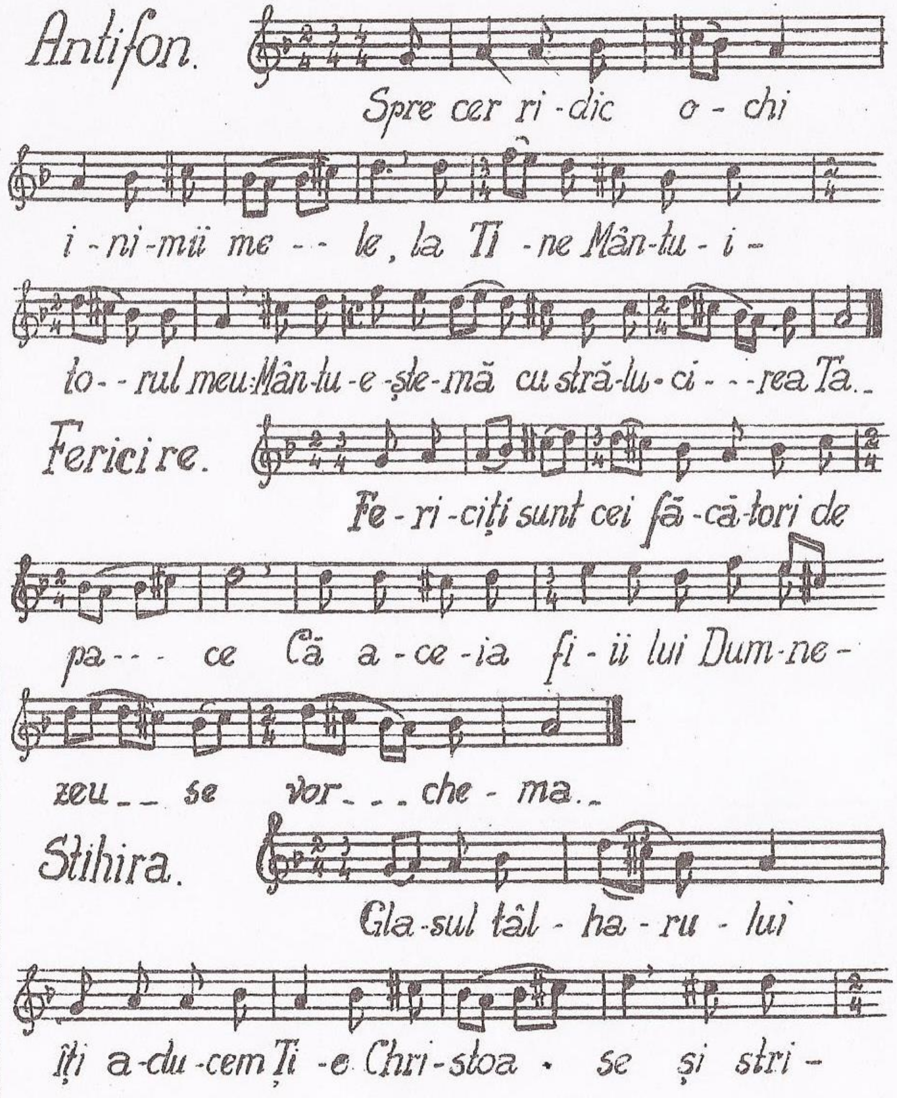

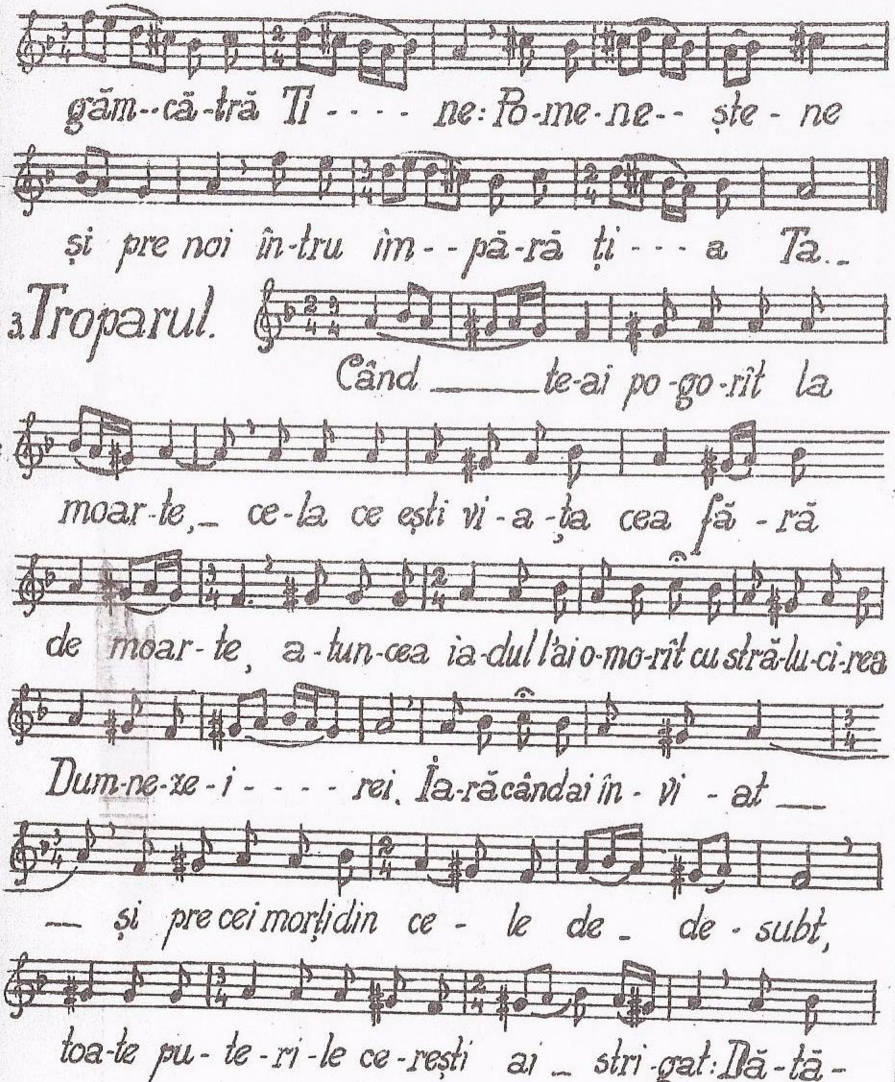
2. Stihovna.

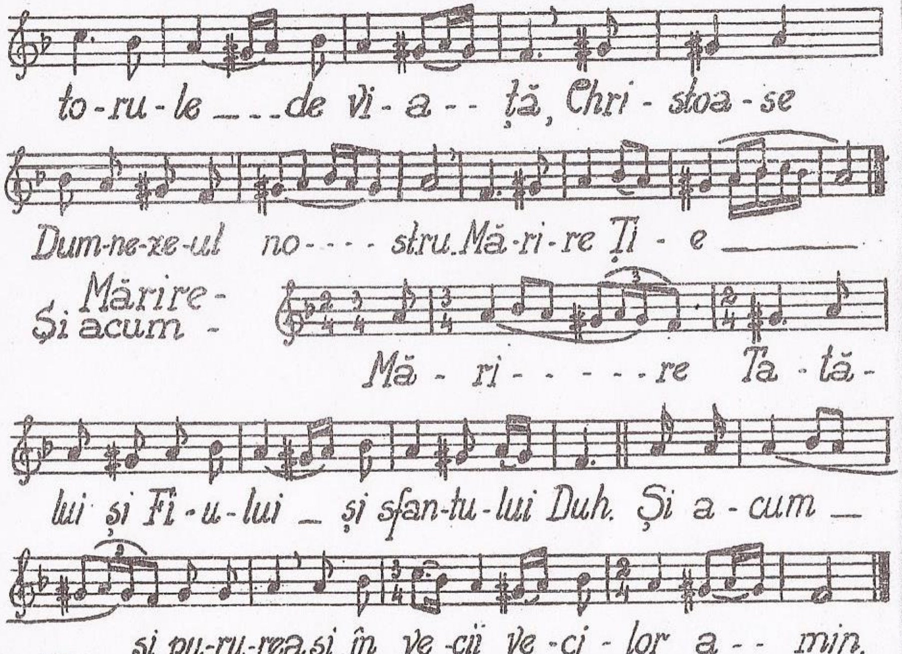

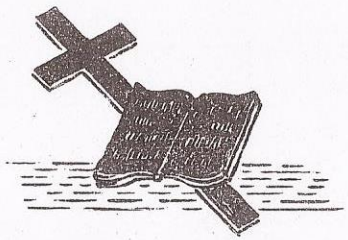
Mărire -
Și acum -

Antifon.
Spre cer ri-dic o-chi
i-ni-mii me-- le, la Ti -ne Mân-tu-i-
to--rul meu: Mân-tu-e-ște-mă cu stră-lu-ci---rea Ta._
Fericire.
Fe-ri-ciți sunt cei fă-că-tori de
pa--- ce Că a-ce-ia fi-ii lui Dum-ne-
zeu__ se vor...che-ma._
Stihira.
Gla-sul tâl-ha-ru-lui
Îți a-du-cem Ți-e Chri-stoa- se și stri-

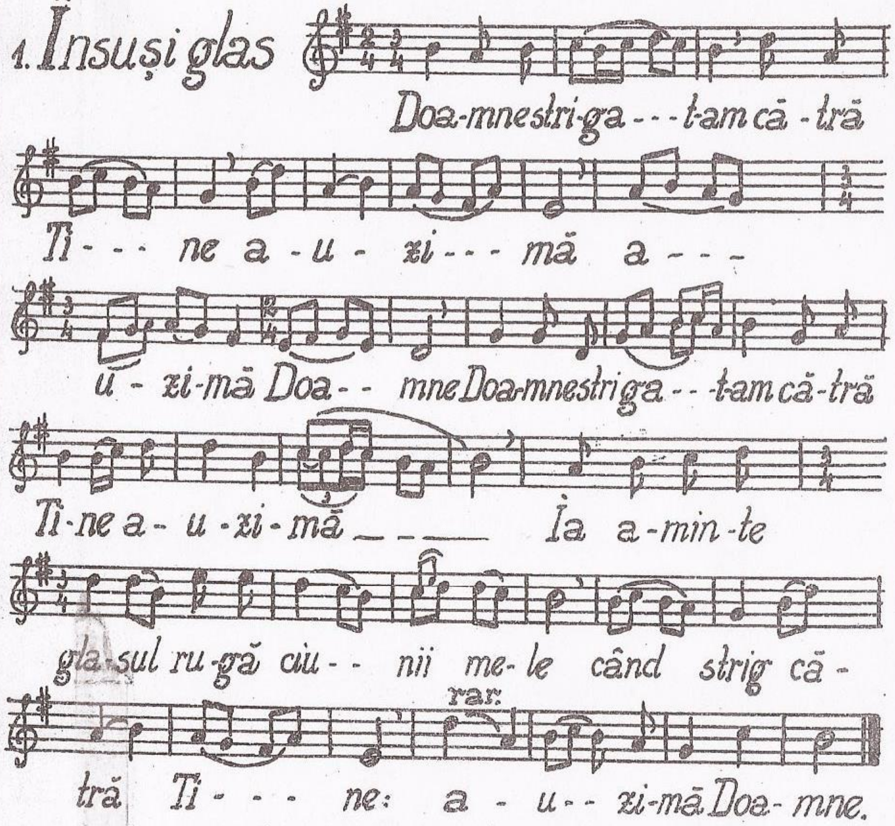

găm--că-tră Ti---- ne: Po-me-ne-- ște-ne
și pre noi în-tru îm--pă-ră ți---a Ta._
3.Troparul.
Când ____ te-ai po-go-rît la
moar-te,_ ce-la ce ești vi-a-ța cea fă-ră
de moar-te, a-tun-cea ia-dul l'ai o-mo-rît cu stră-lu-ci-rea
Dum-ne-ze-i----rei. Ia-ră când ai în-vi-at __
— și pre cei morți din ce-le de_ de-subt,
toa-te pu-te-ri-le ce-rești ai_ stri-gat: Dă-tă-

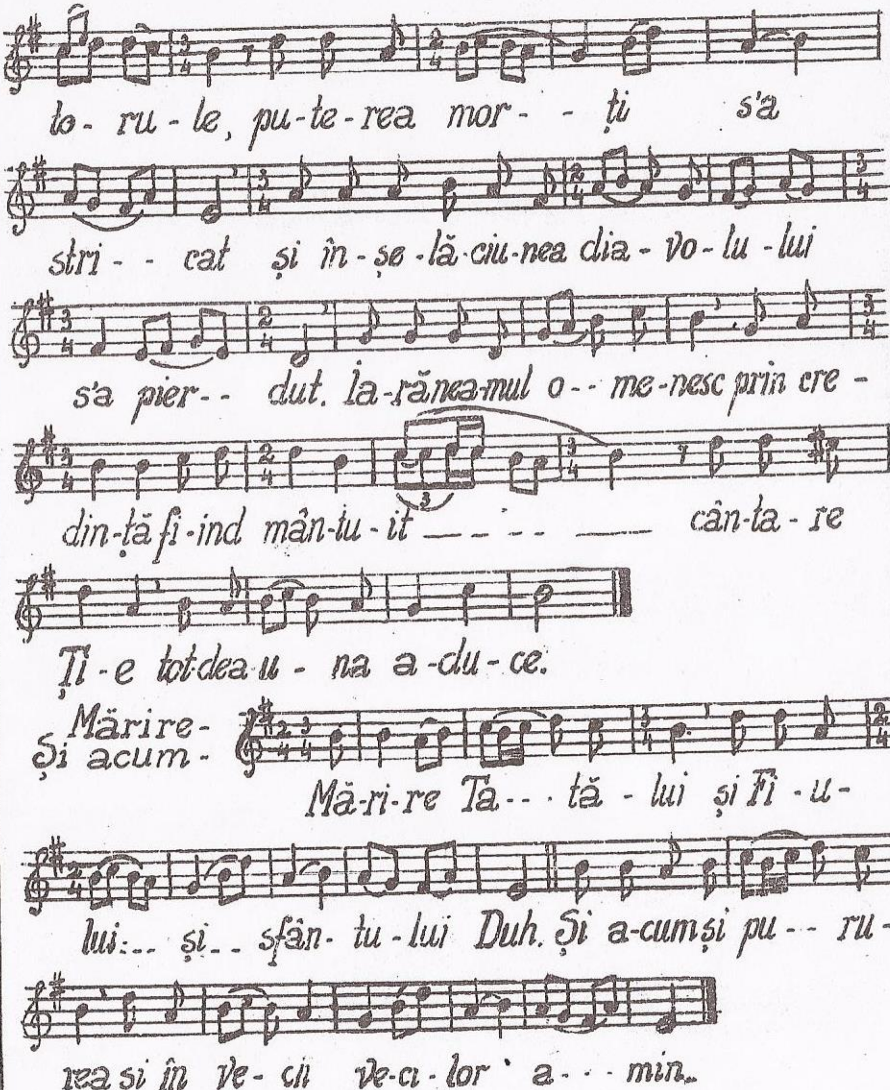
Glas III

1. Însuși glas
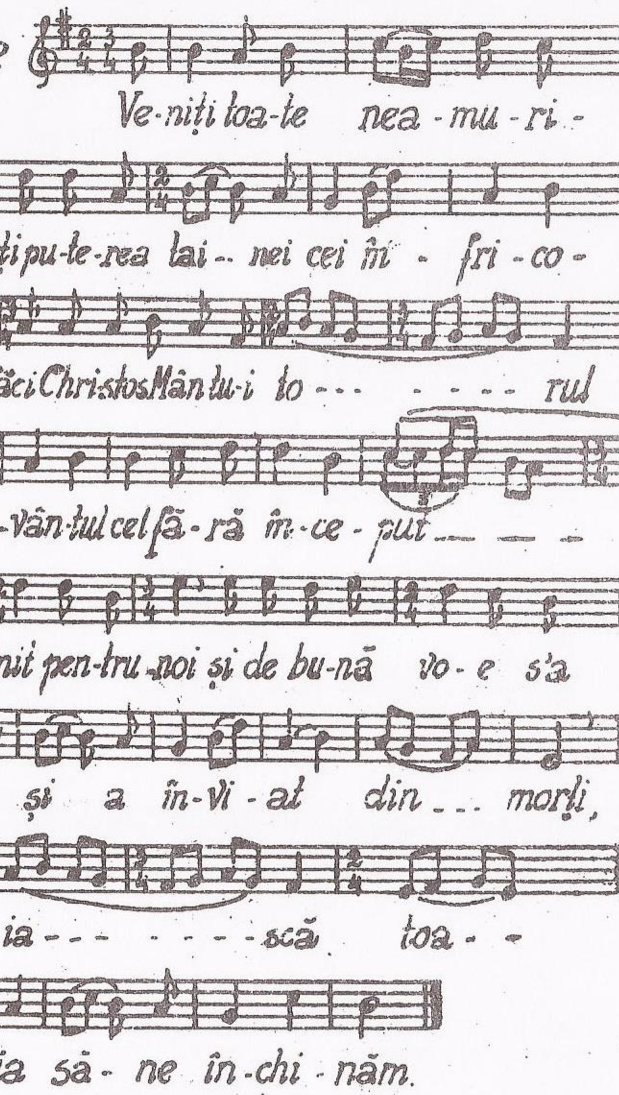

Stihira.

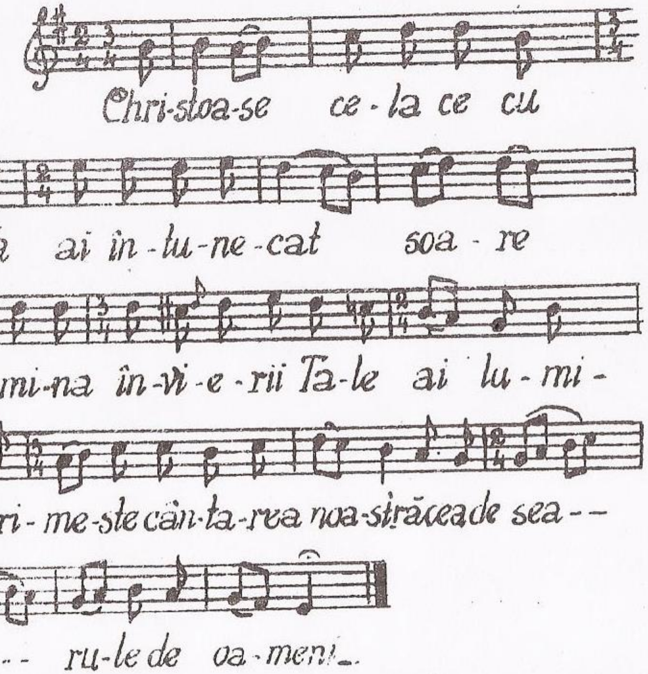

lo-ru-le, pu-te-rea mor--ți s'a
stri--cat și în-șe-lă-ciu-nea dia-vo-lu-lui
s'a pier--dut. Ia-ră nea-mul o--me-nesc prin cre-
din-ță fi-ind mân-tu-it ——— cân-ta-re
Ți-e tot-dea-u-na a-du-ce.
Mărire-
Și acum-
Mă-ri-re Ta---tă-lui și Fi-u-
lui:... și.. sfân-tu-lui Duh. Și a-cum și pu--ru-
rea și în ve-ci ve-ci-lor a---min.

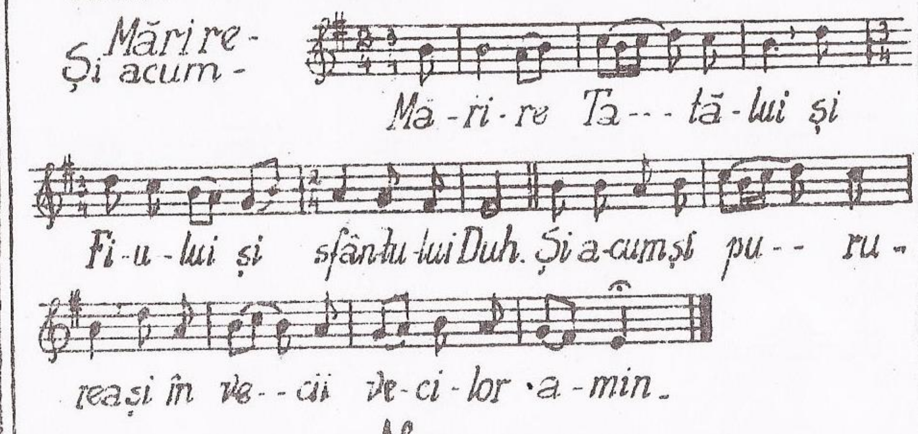
Lăudăciune

Ve-niți toa-te nea-mu-ri-
le, cu-noa-șteți pu-te-rea tai--nei cei în-fri-co-
șa--te, Căci Christos Mân-tu-i to--- ---rul
no--stru Cu-vân-tul cel fă-ră în-ce-put———
— s'a ră-stig-nit pen-tru noi și de bu-nă vo-e s'a
în-gro-pat și a în-vi-at din... morți,
ca să mân-tu-ia--- ---scă toa--
te. A-ce-lu-ia să-ne în-chi-năm.
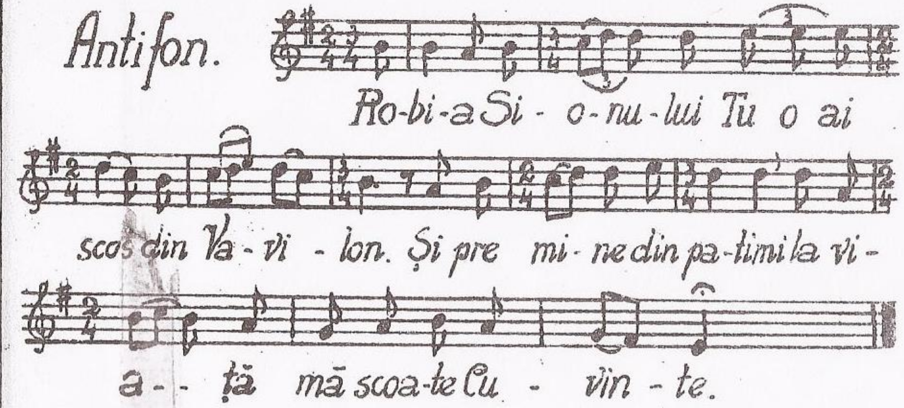
2. Stihovna.
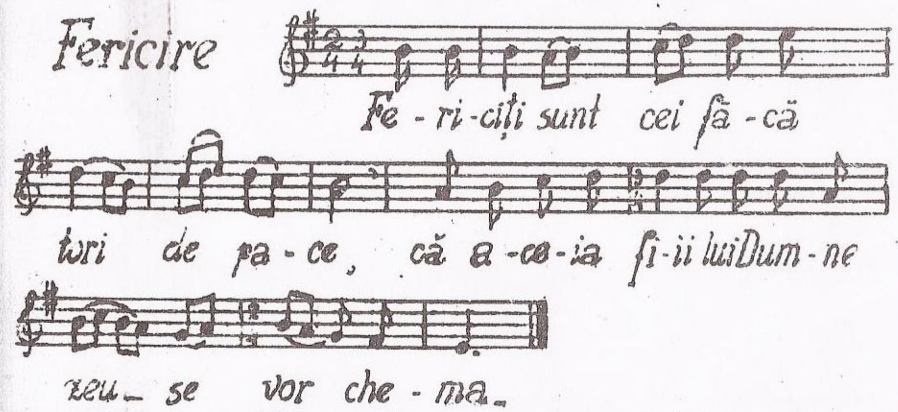

Mărire- Și acum-
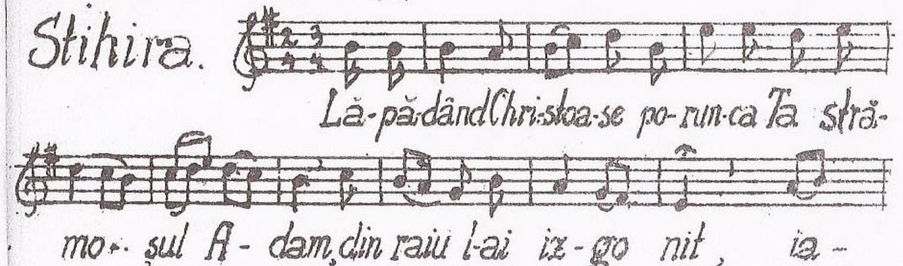

Antifon.

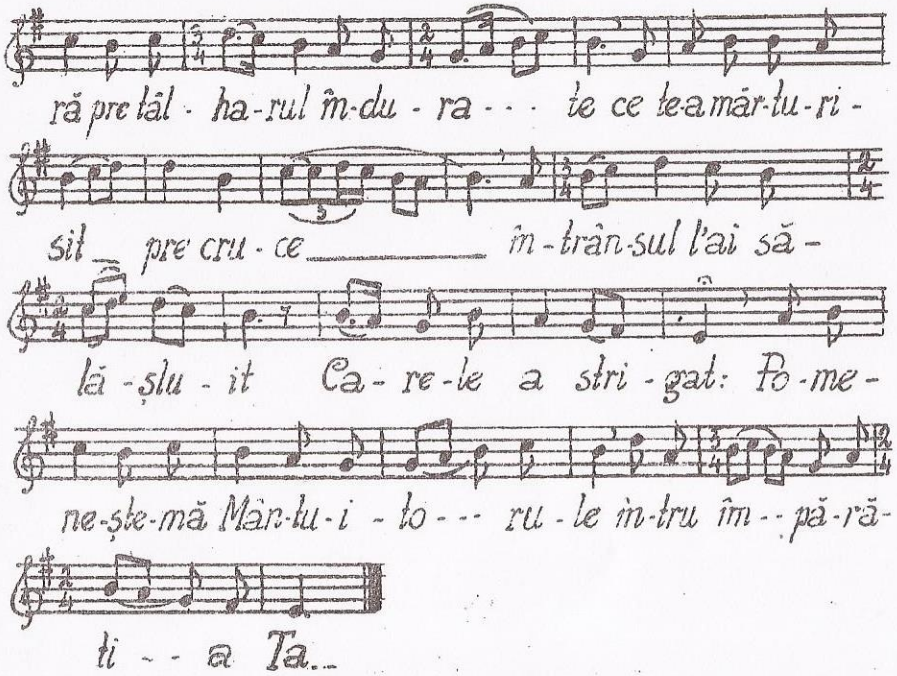

Fericire

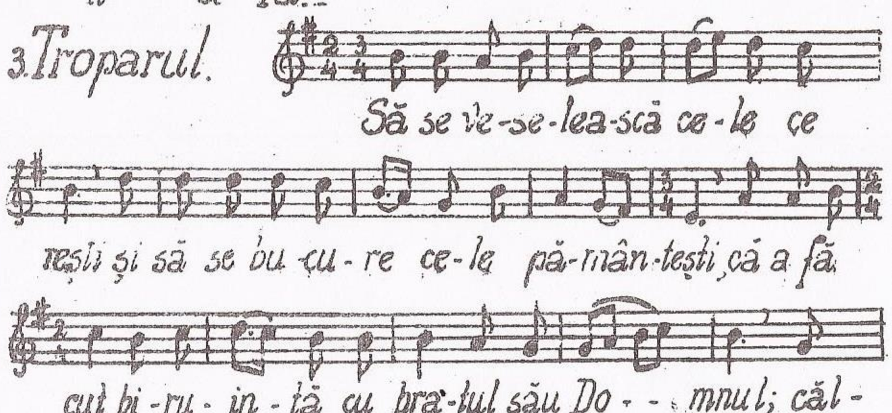

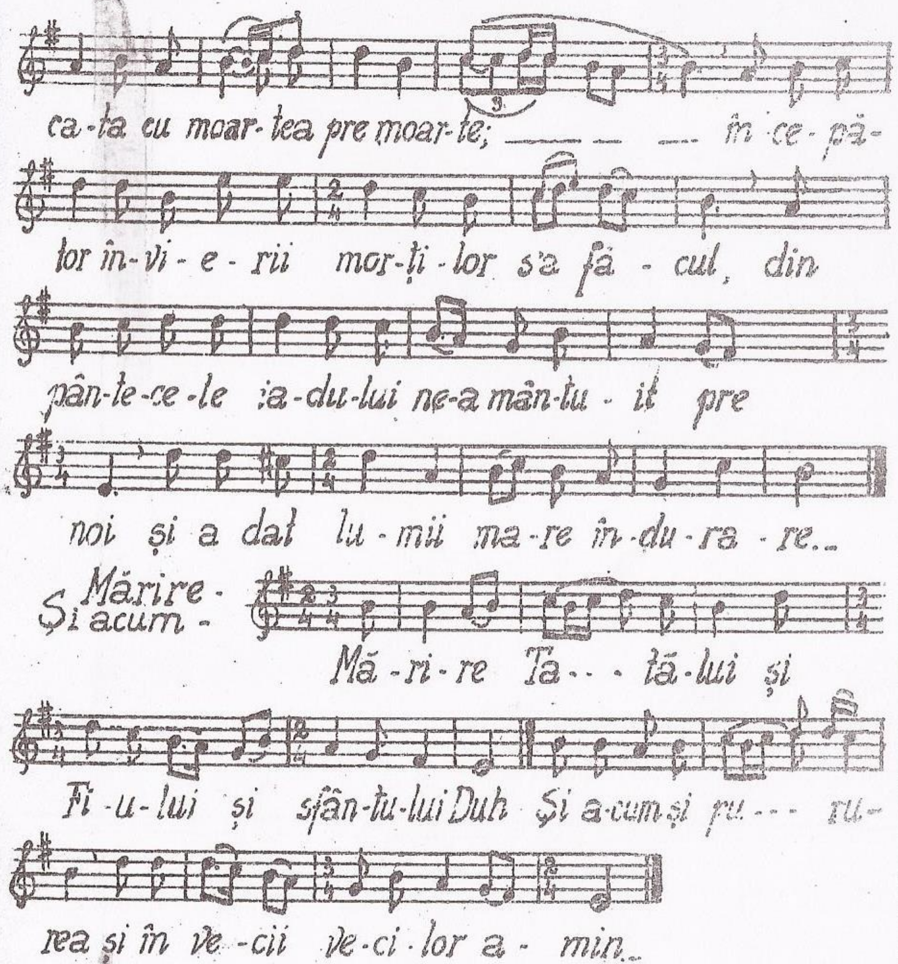
Stihira.

ră pre tăl - ha-rul în-du - ra - - - te ce te-a măr-tu-ri -
sil pre cru - ce în - trân-sul l'ai să -
lă - şlu - it Ca - re - le a stri - gat: Po - me -
ne-şte-mă Mân-tu-i - to - - - ru - le în-tru îm - - pă-ră -
ti - - a Ta...

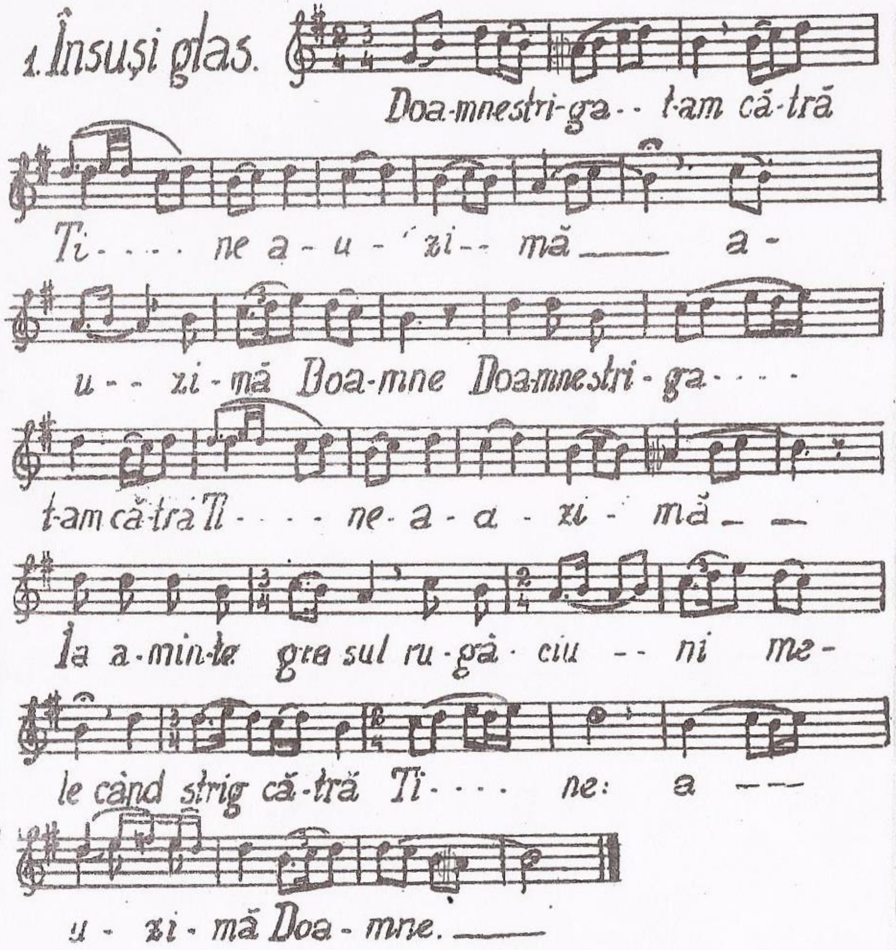
3. Troparul.

Să se ve-se-lea-scă ce - le ce
reşti şi să se bu-cu - re ce - le pă-mân-teşti, că a fă-
cut bi-ru - in - ţă cu bra-ţul său Do - - - mnul; căl -

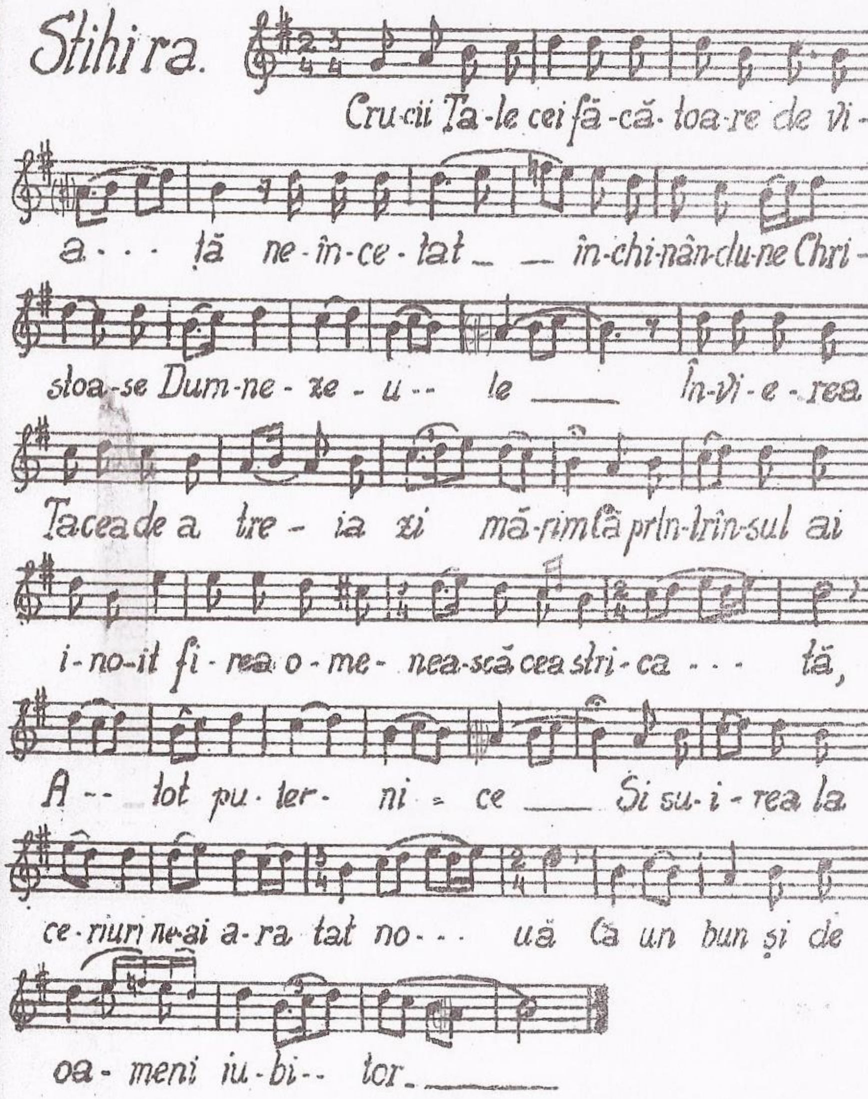

ca - ta cu moar-tea pre moar-te; — — — în ce - pă -
tor în-vi - e - rii mor-ţi-lor s'a fă - cut, din
pân-te-ce-le ia-du-lui ne-a mân-tu - it pre
noi şi a dat lu - mii ma-re în-du-ra - re...
Mărire -
Şi acum -
Mă - ri - re Ta - - - tă-lui şi
Fi - u - lui şi sfân-tu-lui Duh Şi a-cum şi pu - - - ru -
rea şi în ve - cii ve-ci - lor a - min...

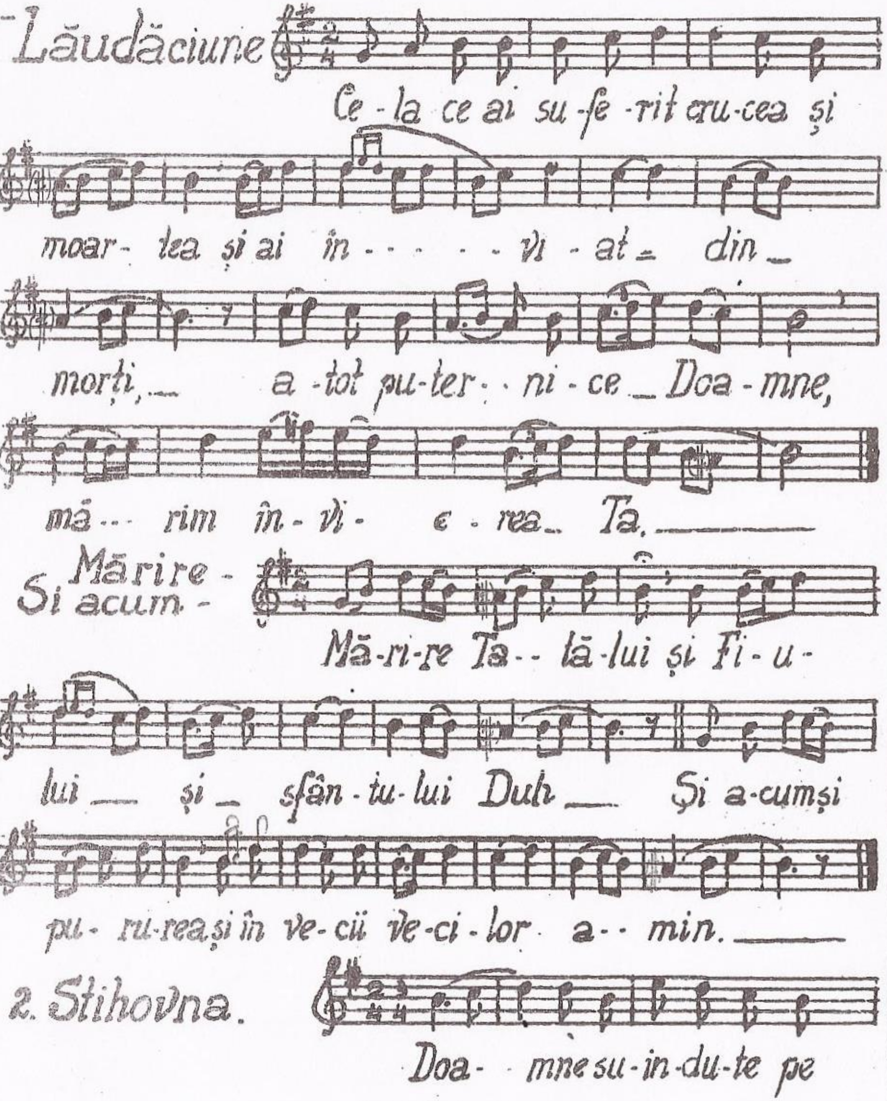
Glas V.

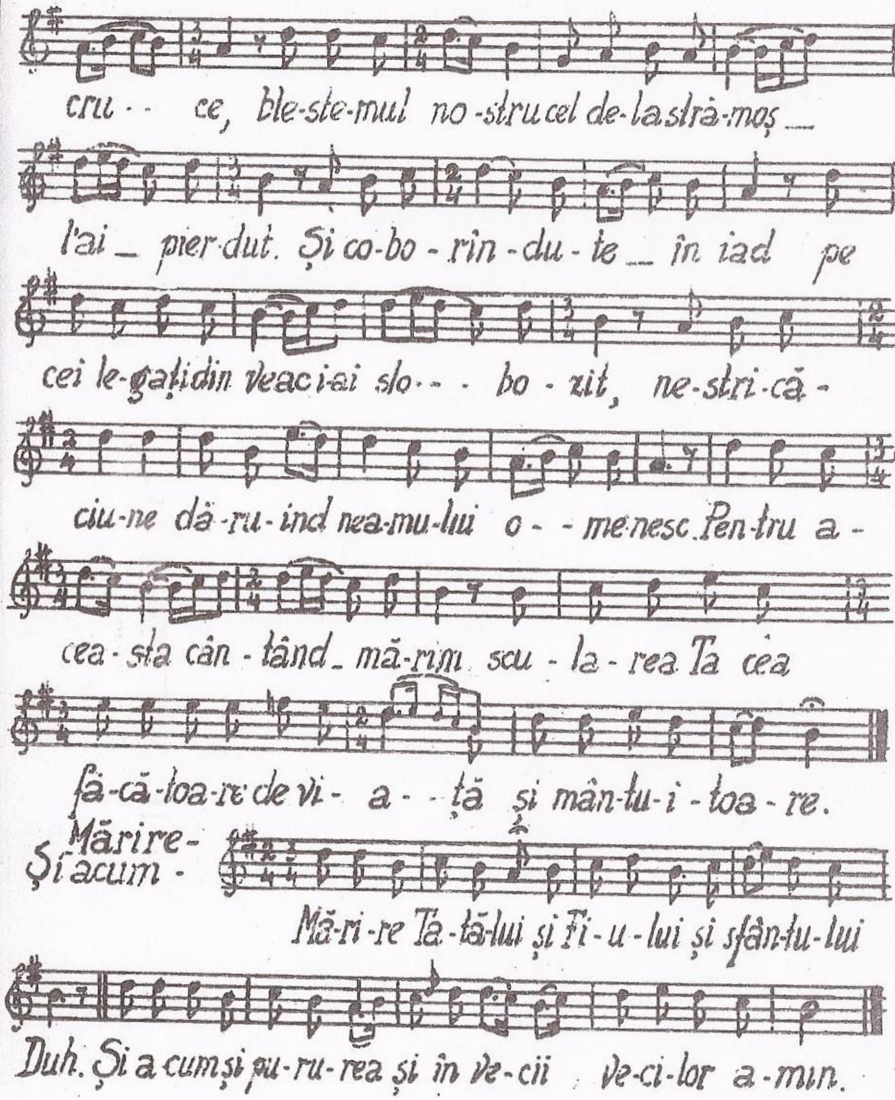
1. Însuși glas.
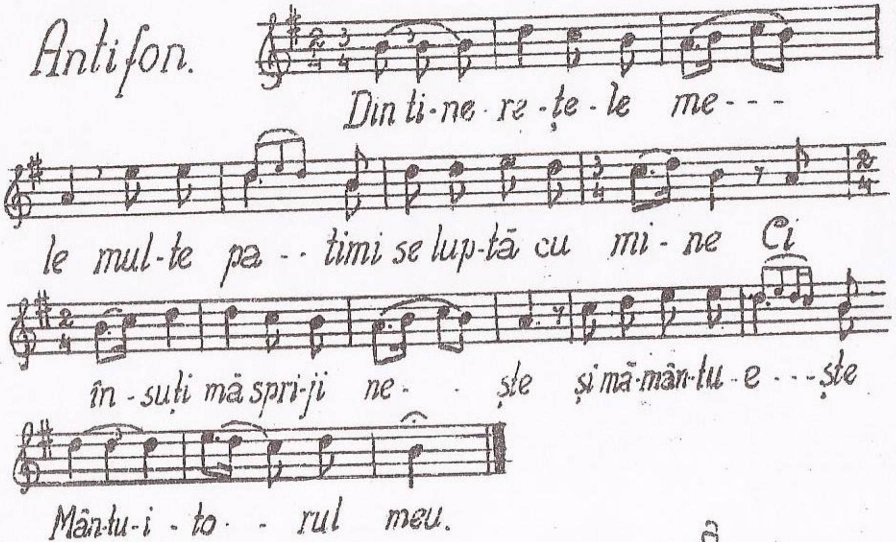

Stihira.

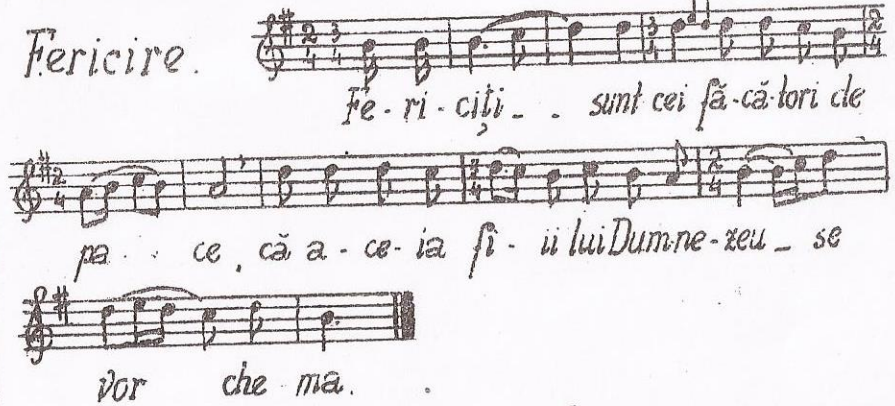

Lăudăciune
Ce-la ce ai su-fe-rit cru-cea și
moar-tea și ai în - - - - - vi - at din
morți, a-tot pu-ter- - ni-ce Doa-mne,
mă- - - rim în-vi- e - rea Ta.
Mărire - Și acum -
Mă-ri-re Ta- - tă-lui și Fi-u-
lui și sfân-tu-lui Duh Și a-cum și
pu-ru-rea și în ve-cii ve-ci-lor a- - min.
2. Stihovna.
Doa- - mne su-in-du-te pe

cru- - ce, ble-ste-mul no-stru cel de-la stră-moș
l'ai pier-dut. Și co-bo-rîn-du-te în iad pe
cei le-gați din veac i-ai slo- - - bo-zit, ne-stri-că-
ciu-ne dă-ru-ind nea-mu-lui o- - me-nesc. Pen-tru a-
cea-sta cân-tând mă-rim scu-la-rea Ta cea
fă-că-toa-re de vi- a- - ță și mân-tu-i-toa-re.
Mărire - Și acum -
Mă-ri-re Ta-tă-lui și Fi-u-lui și sfân-tu-lui
Duh. Și a cum și pu-ru-rea și în ve-cii ve-ci-lor a-min.

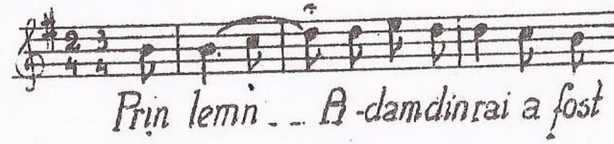
Antifon.

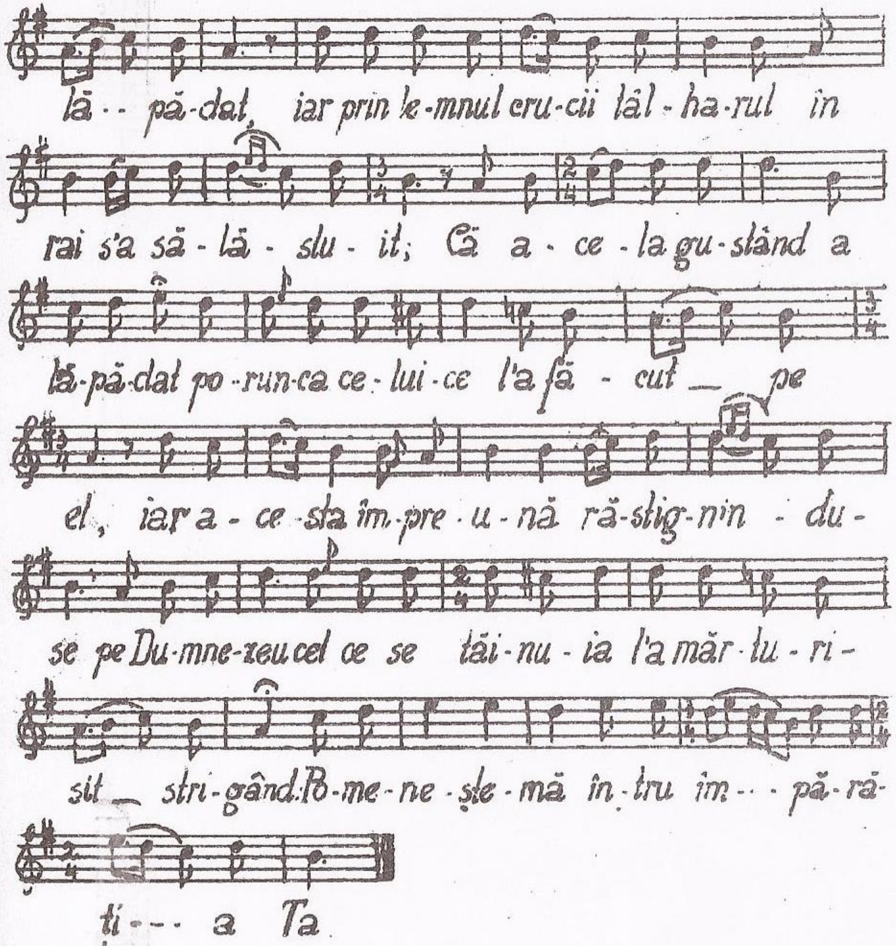

Fericire.
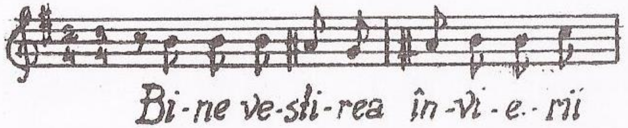

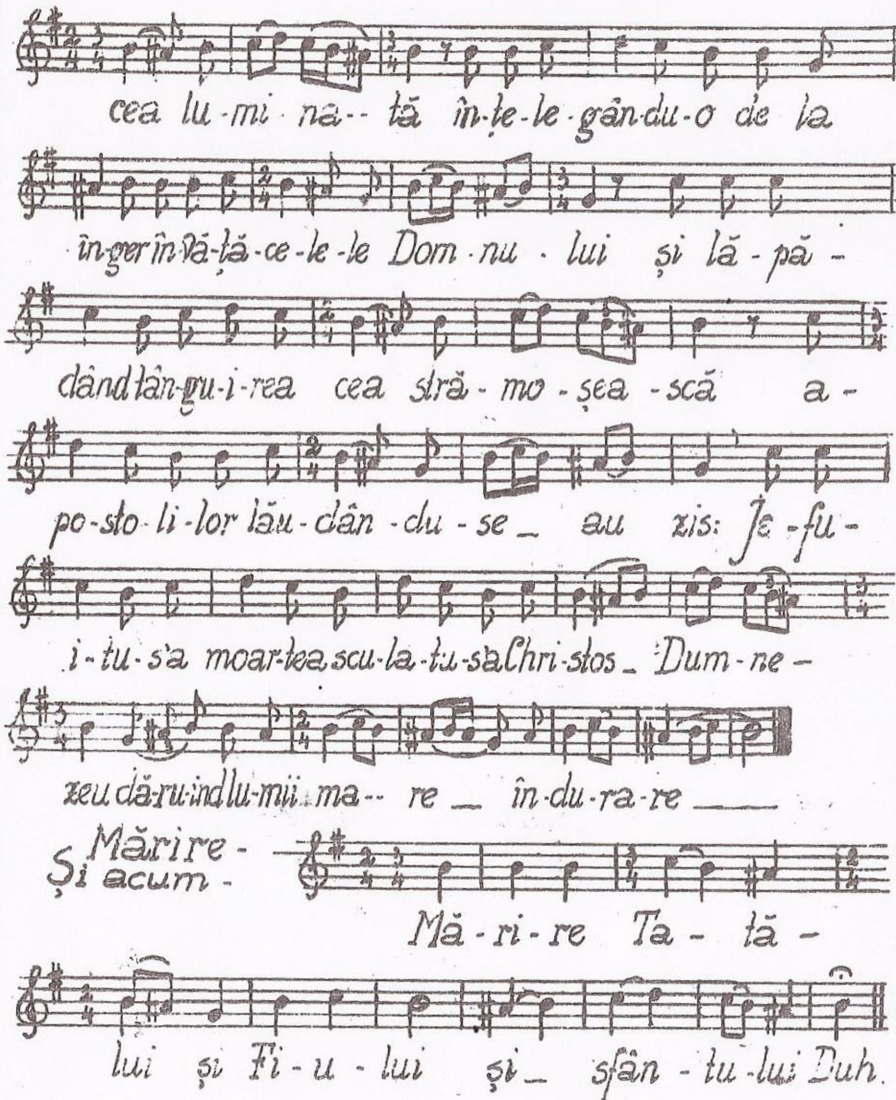
Stihira.

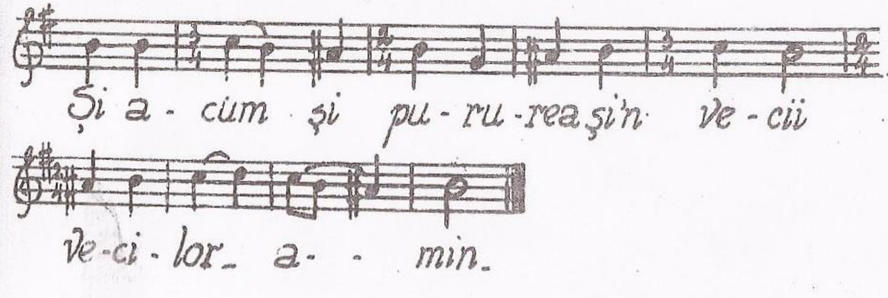

s. Troparul

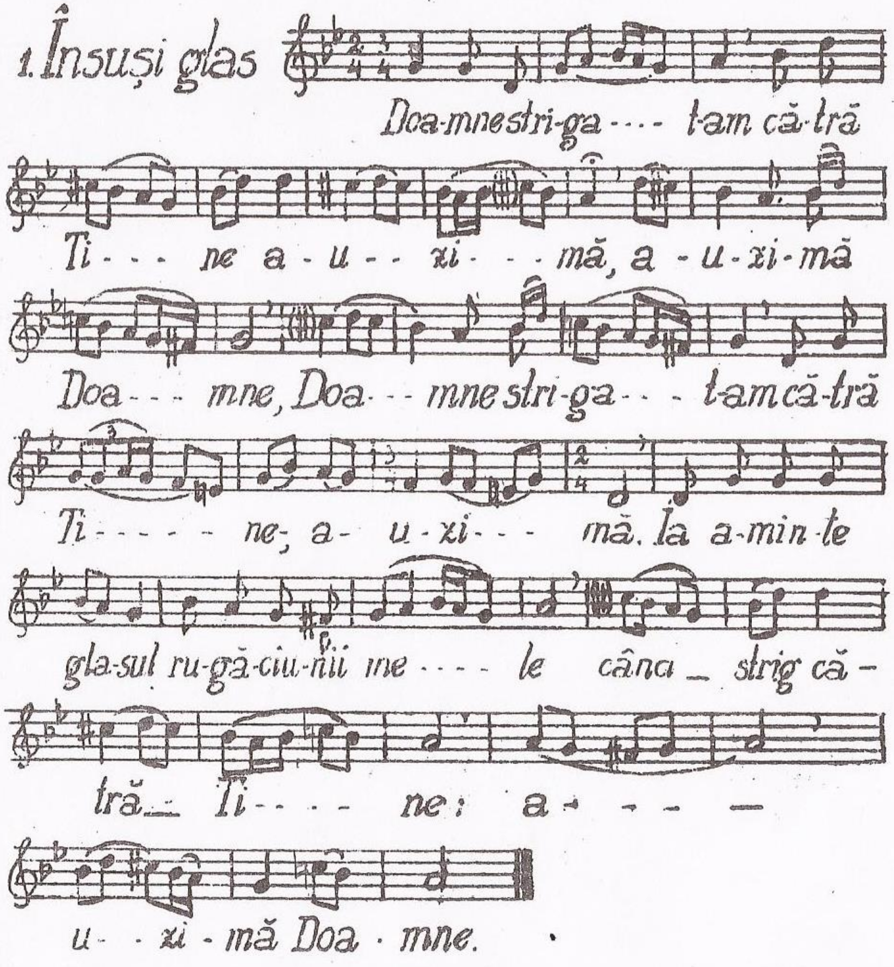

cea lu-mi na-- tă în-țe-le-gân-du-o de la
în-ger în-vă-ță-ce-le-le Dom-nu-lui și lă-pă-
dând lân-gu-i-rea cea stră-mo-șea-scă a-
po-sto-li-lor lău-dân-du-se_ au zis: Je-fu-
i-tu-s'a moar-tea scu-la-tu-s'a Chri-stos_ Dum-ne-
zeu dă-ru-ind lu-mii ma-- re _ în-du-ra-re ___
Mărire-
Și acum-
Mă-ri-re Ta- tă-
lui și Fi-u-lui și_ sfân-tu-lui Duh.

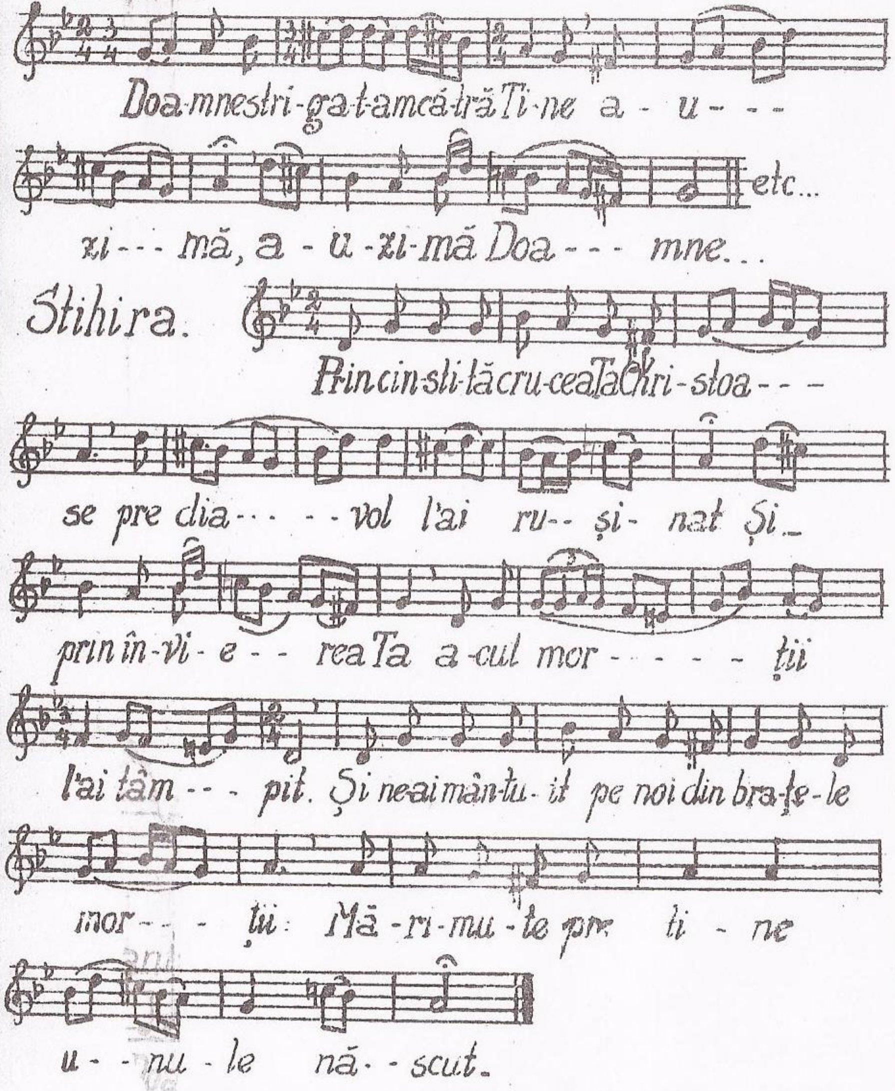

Și a-cum și pu-ru-rea și'n ve-cii
ve-ci-lor_ a- - min_

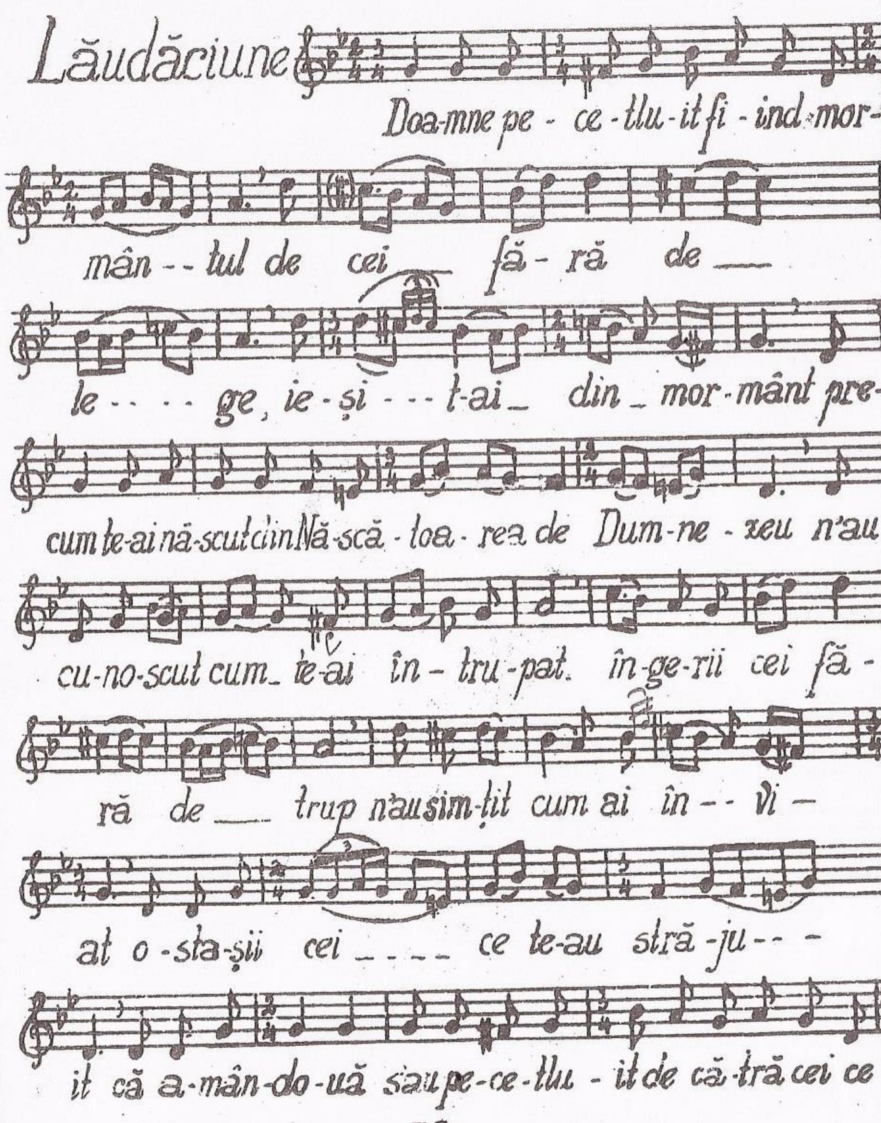

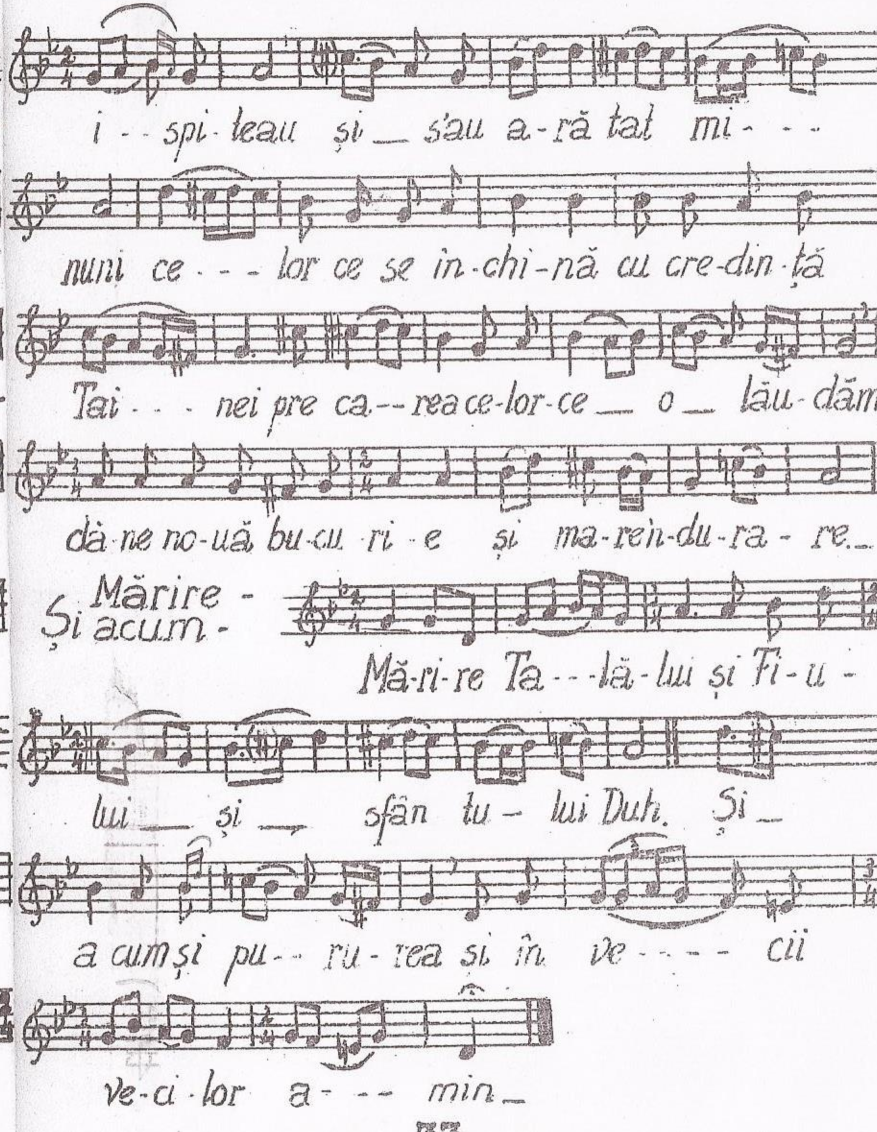
Glas V.

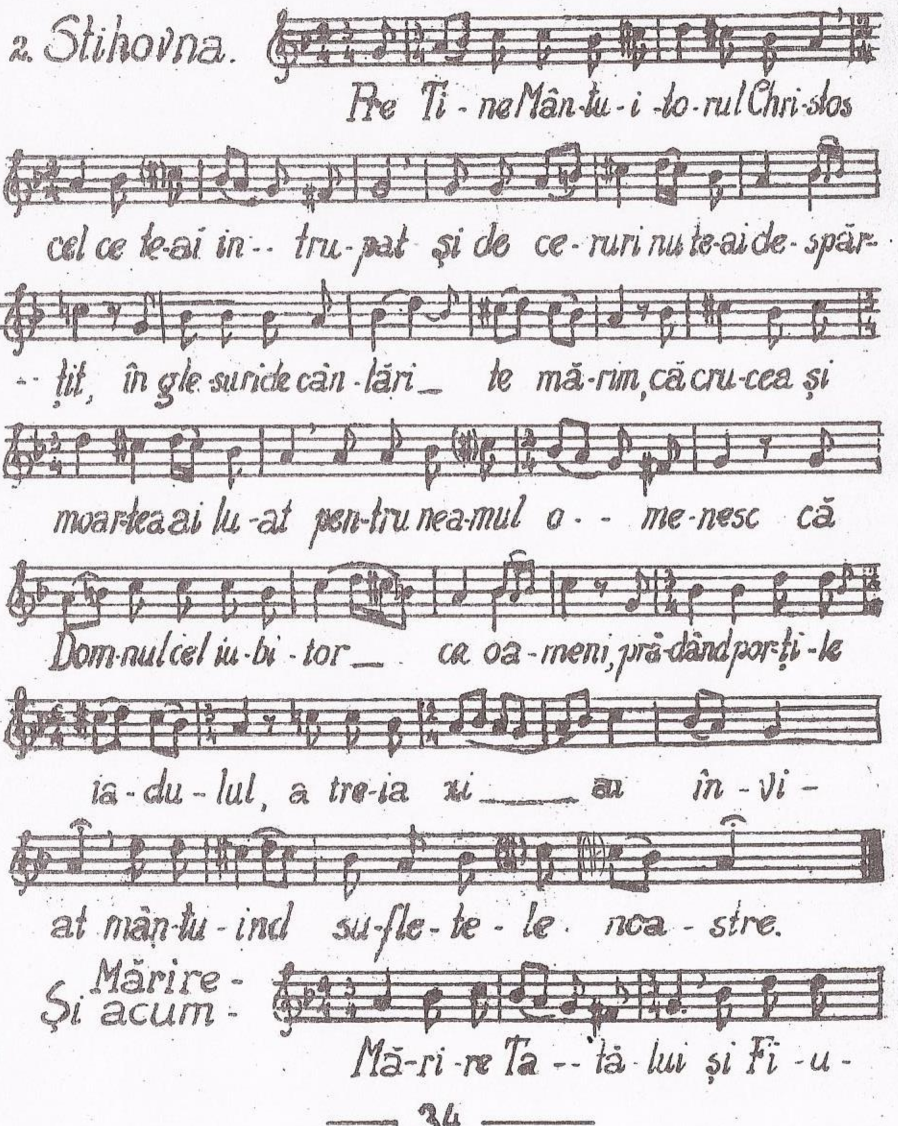

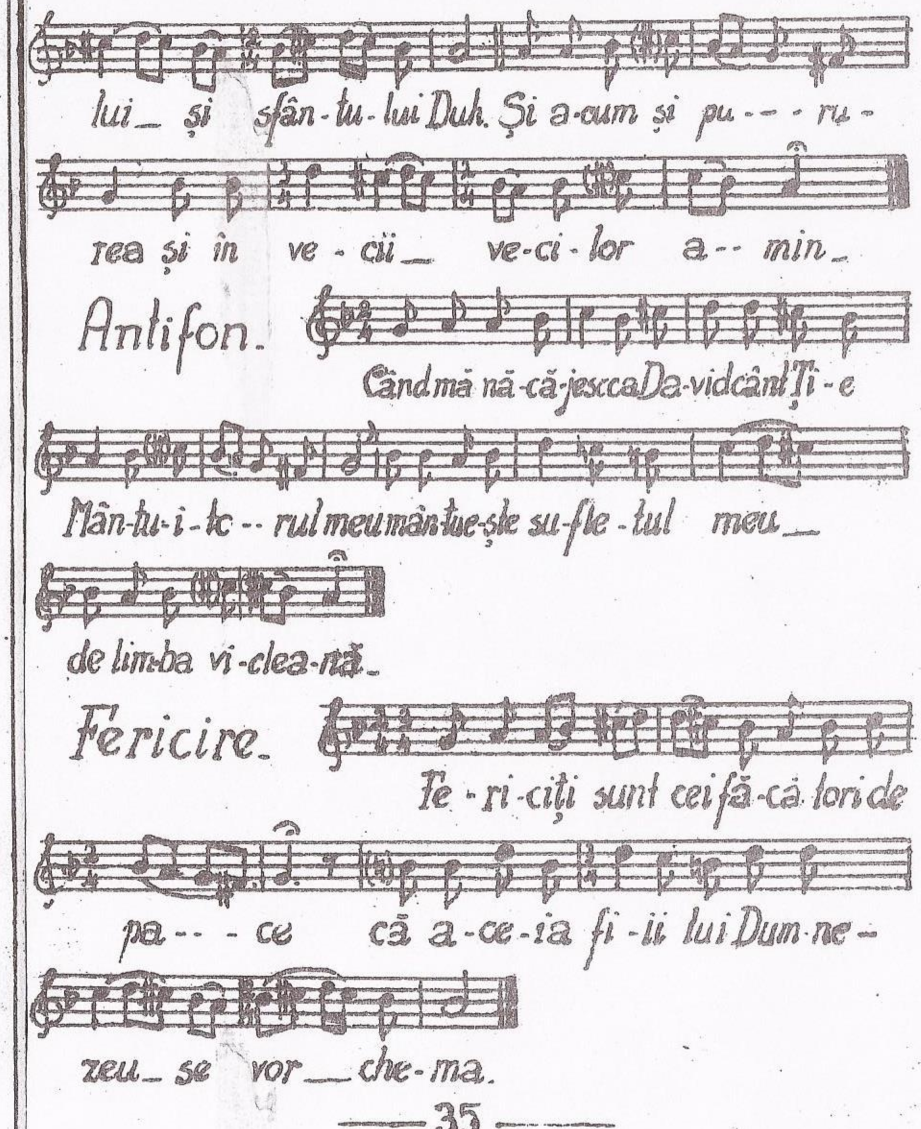
Variantă.

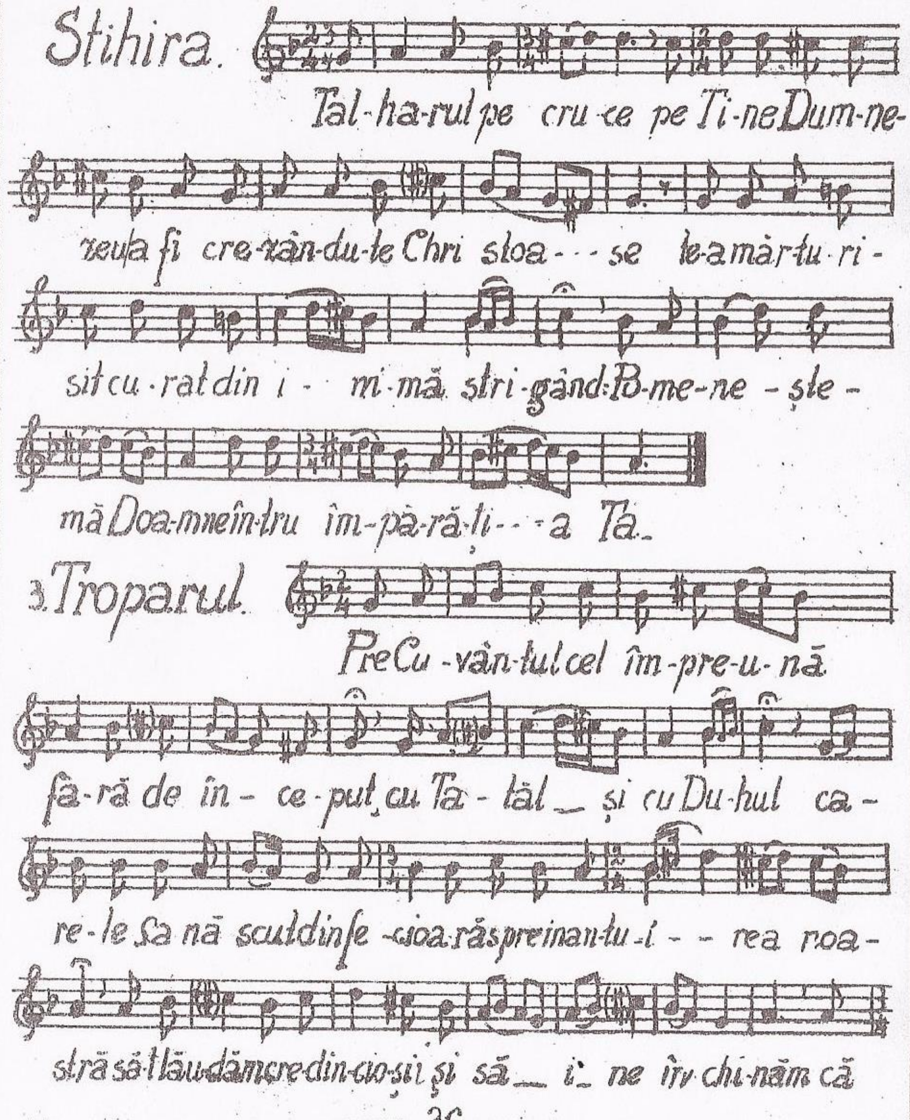

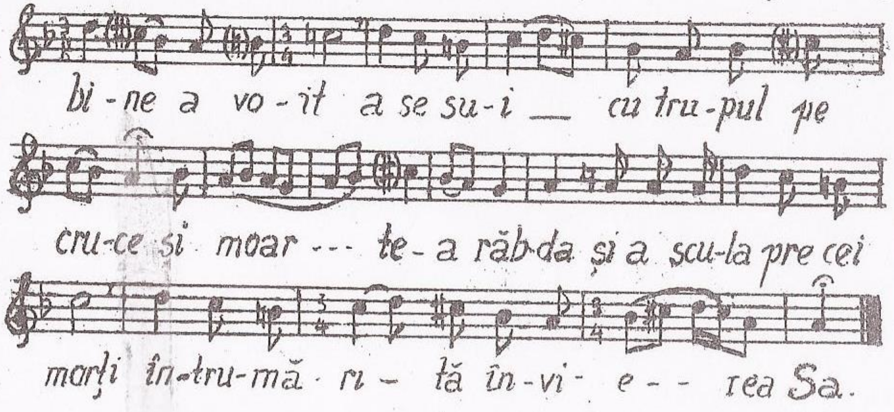

Lăudăciune
Doa-mne pe - ce - tlu - it fi - ind mor-
mân - - tul de cei ___ fă - ră de ___
le - - - - ge, ie - și - - - t-ai _ din _ mor - mânt pre-
cum te-ai nă-scut din Nă-scă - toa - rea de Dum-ne - zeu n'au
cu-no-scut cum _ te-ai în - tru - pat. în-ge-rii cei fă -
ră de ___ trup n'au sim-țit cum ai în - - vi -
at o - sta-șii cei _ _ _ _ ce te-au stră - ju - - -
it că a-mân-do-uă s'au pe-ce-tlu - it de că-tră cei ce

i - - spi - teau și _ s'au a - ră tat mi - - -
nuni ce - - - lor ce se în - chi - nă cu cre-din - ță
Tai - - - nei pre ca - - rea ce-lor-ce _ o _ lău - dăm,
dă-ne no-uă bu-cu - ri - e și ma-re în-du-ra - re._
Mărire -
Și acum -
Mă-ri-re Ta - - - tă - lui și Fi - u -
lui ___ și ___ sfân tu - lui Duh. Și _
a cum și pu - - ru - rea și în ve - - - - cii
ve-ci - lor a - - - min _

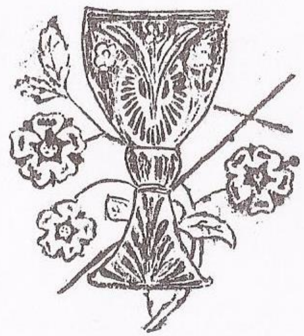

2. Stihovna.
Pre Ti-ne Mân-tu-i-to-rul Chri-stos
cel ce te-ai in-- tru-pat și de ce-ruri nu te-ai de-spăr-
-- țit, în gle-suri de cân-tări_ te mă-rim, că cru-cea și
moartea ai lu-at pen-tru nea-mul o-- me-nesc că
Dom-nul cel iu-bi-tor_ ce oa-meni, prădând por-ți-le
ia-du-lui, a tre-ia zi_ ai în-vi-
at mân-tu-ind su-fle-te-le noa-stre.
Mărire-
Și acum-
Mă-ri-re Ta-- tă-lui și Fi-u-

lui_ și sfân-tu-lui Duh. Și a-cum și pu--- ru-
rea și în ve-cii_ ve-ci-lor a-- min_
Antifon.
Când mă nă-că-jesc ca Da-vid cânt Ți-e
Mân-tu-i-to-- rul meu mântue-ște su-fle-tul meu_
de lim-ba vi-clea-nă.
Fericire.
Fe-ri-ciți sunt cei fă-că-tori de
pa--- ce că a-ce-ia fi-ii lui Dum-ne-
zeu_ se vor_ che-ma.

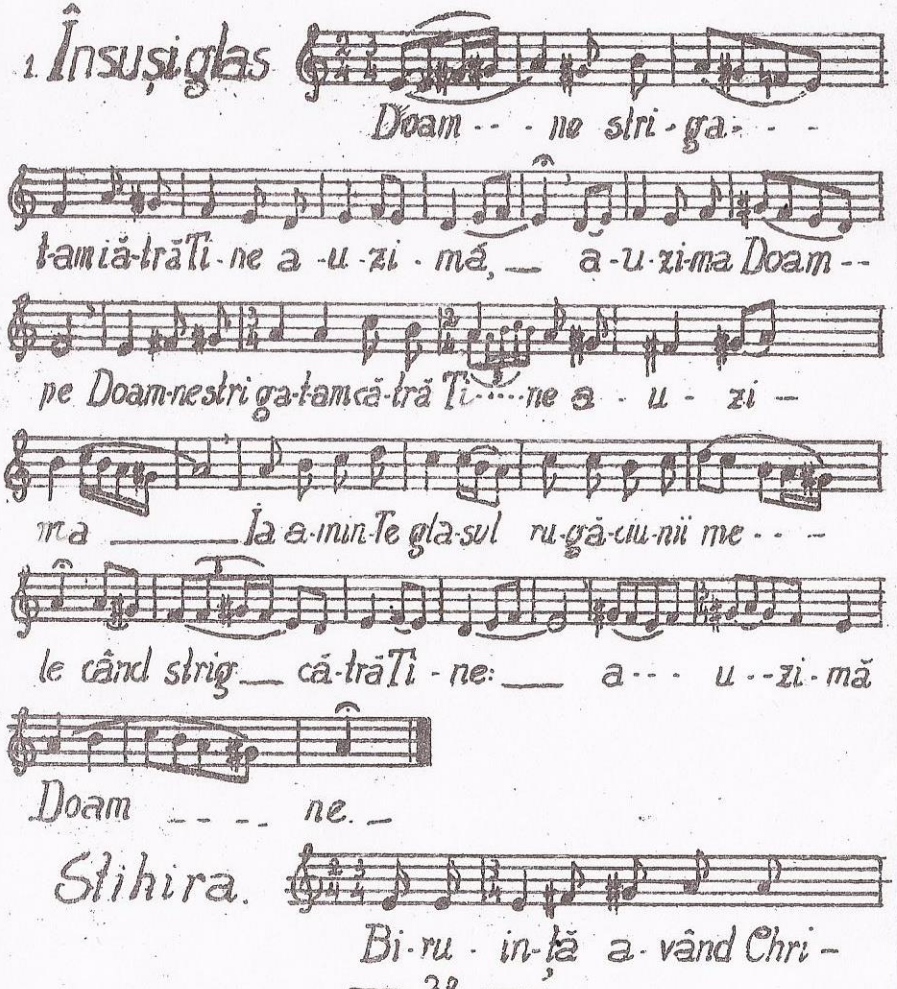

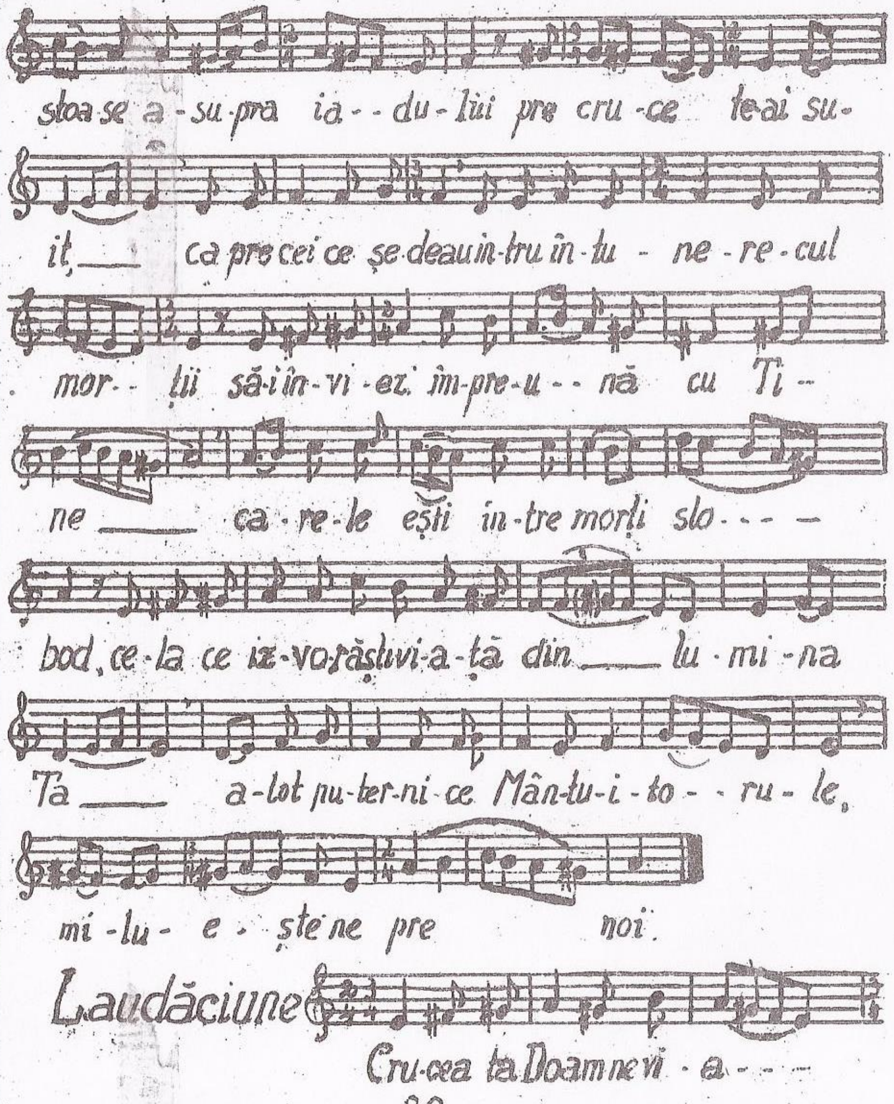

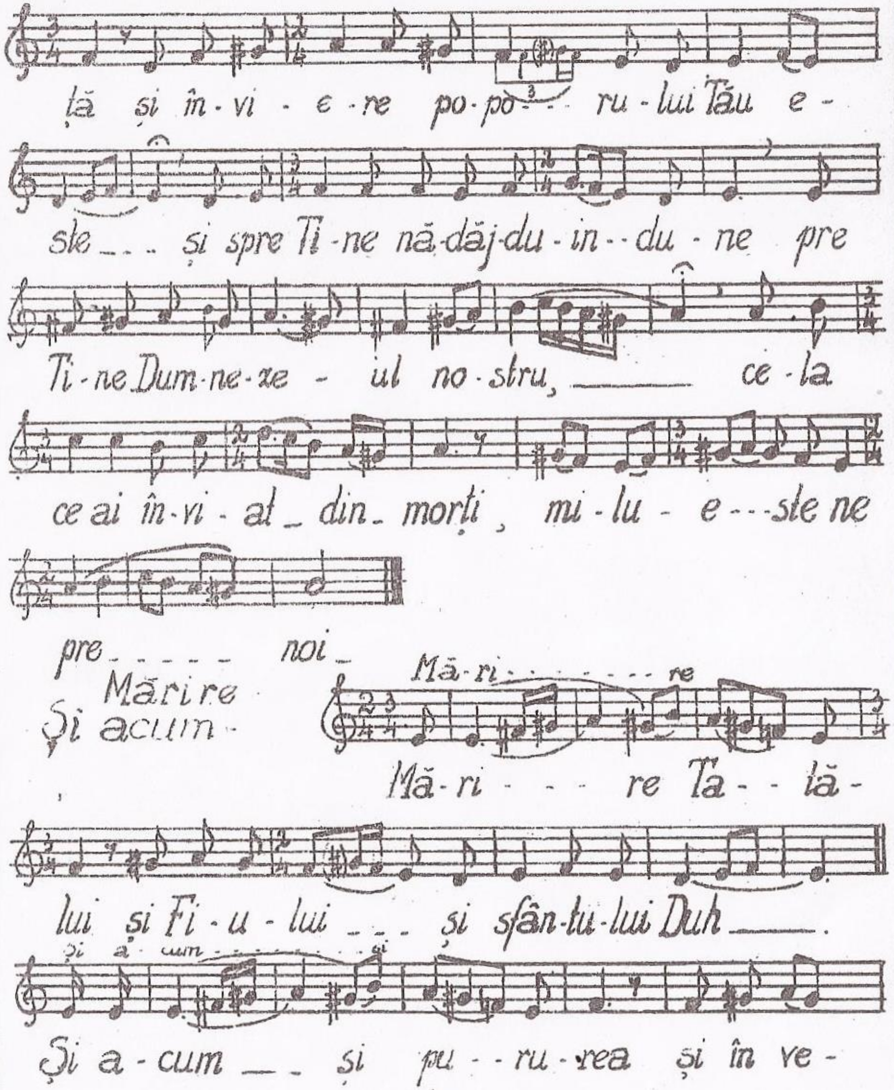
Mărire. Si acum se cântă exact ca la Stihovnă.
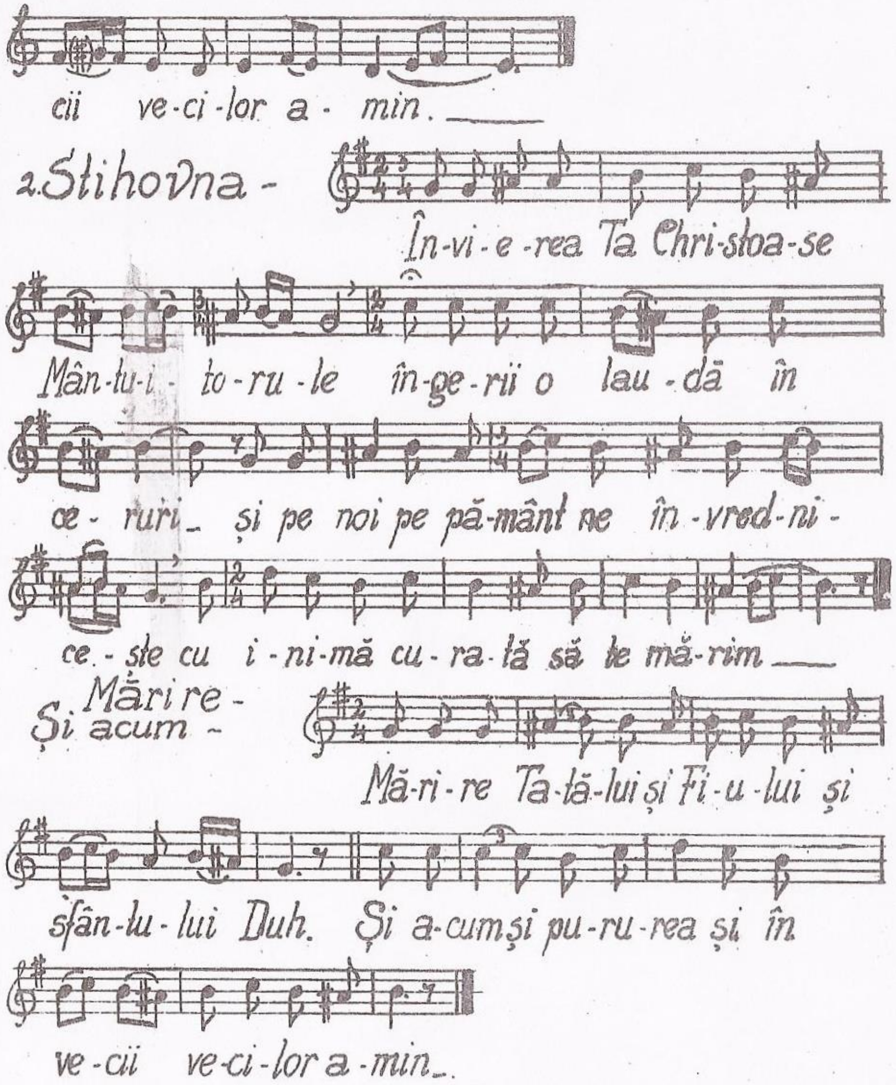

Glas VI.

1. Însuși glas
Doam - - - ne stri - ga - - -
tam că-tră Ti - ne a - u - zi - mă, a - u - zi-mă Doam - -
pe Doam-ne stri ga-tam că-tră Ti - - ne a - u - zi -
mă ia a-min-te gla-sul ru-gă-ciu-nii me - - -
le când strig că-tră Ti - ne: a - - - u - - zi - mă
Doam - - - - ne.
Stihira.
Bi-ru - in-ță a - vând Chri -

stoa se a - su-pra ia - - du - lui pre cru - ce te-ai su-
it, ca pre cei ce șe-deau în-tru în-tu - ne - re - cul
mor - - ții să-i în-vi-ezi îm-pre-u - - nă cu Ti -
ne ca - re - le ești în-tre morți slo - - - -
bod, ce - la ce iz-vo-răști vi-a-ța din lu - mi - na
Ta a-tot pu-ter-ni-ce Mân-tu-i-to - - ru - le,
mi - lu - e - ște ne pre noi.
Laudăciune
Cru-cea ta Doamne vi - a - - -

ță și în-vi-e-re po-po-ru-lui Tău e-
ste... și spre Ti-ne nă-dăj-du-in--du-ne pre
Ti-ne Dum-ne-ze-ul no-stru, ce-la
ce ai în-vi-at din morți, mi-lu-e---ste ne
pre---- noi
Mărire
Și acum -
Mă-ri------re
Mă-ri---re Ta--tă-
lui și Fi-u-lui ... și sfân-tu-lui Duh.
Și a cum ... și
Și a-cum ... și pu--ru-rea și în ve-

cii ve-ci-lor a-min.
2.Stihovna -
În-vi-e-rea Ta Chri-stoa-se
Mân-tu-i-to-ru-le în-ge-rii o lau-dă în
ce-ruri și pe noi pe pă-mânt ne în-vred-ni-
ce-ste cu i-ni-mă cu-ra-tă să te mă-rim
Mărire-
Și acum -
Mă-ri-re Ta-tă-lui și Fi-u-lui și
sfân-tu-lui Duh. Și a-cum și pu-ru-rea și în
ve-cii ve-ci-lor a-min.
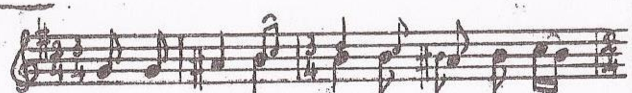
Antifon.

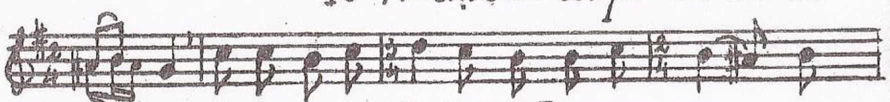

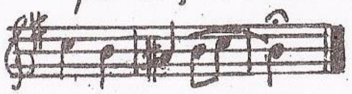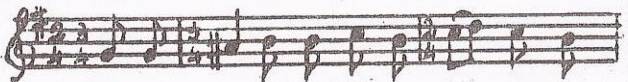

Fericire.

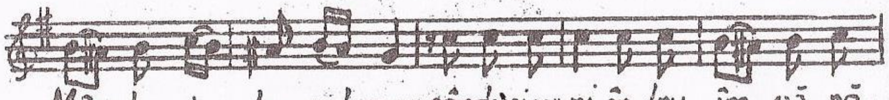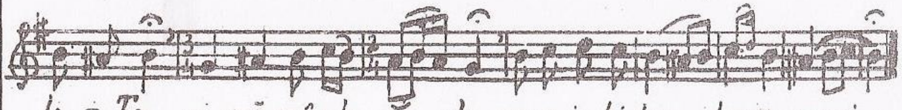

Stihira.
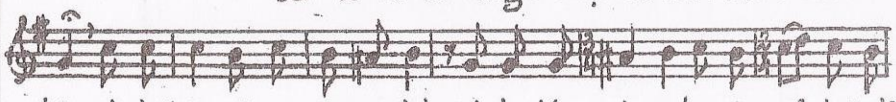

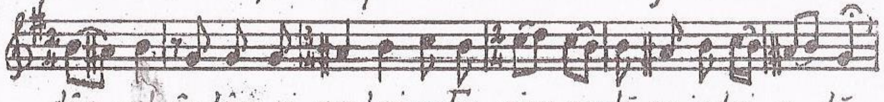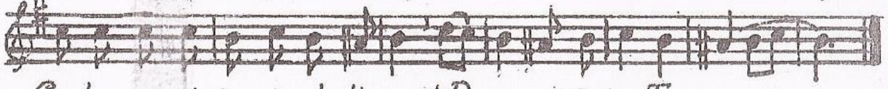

3. Tropar

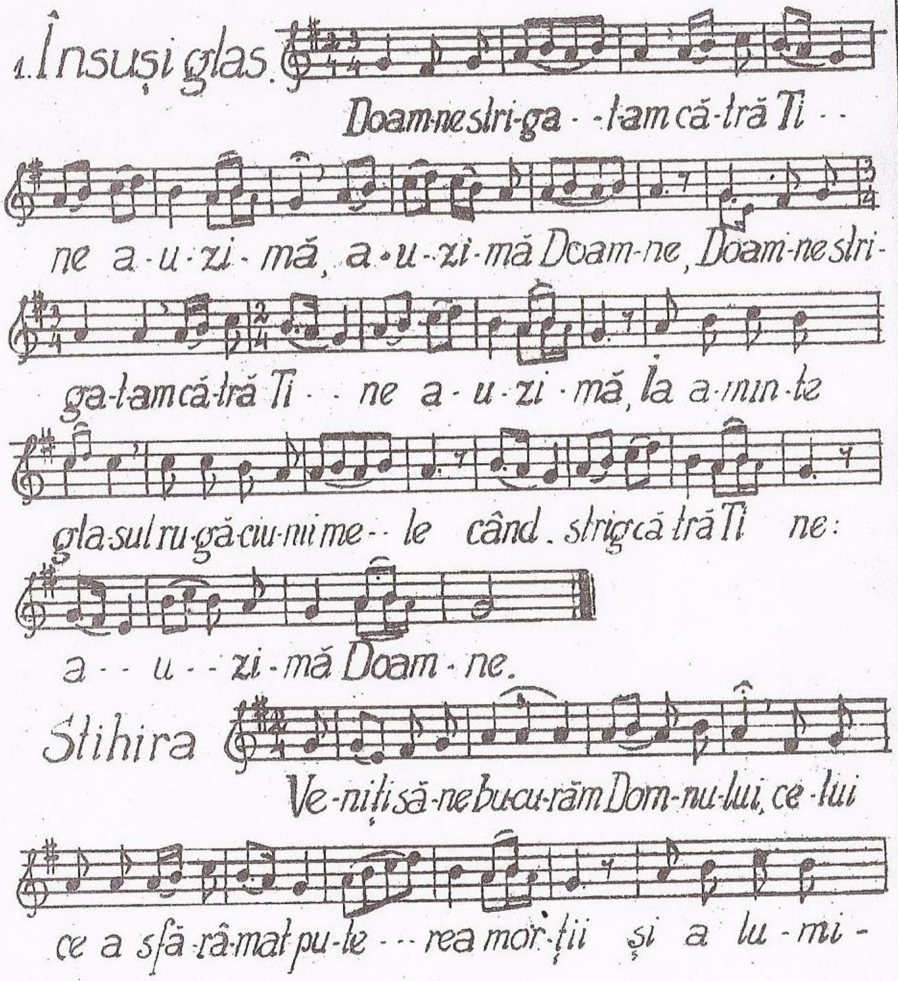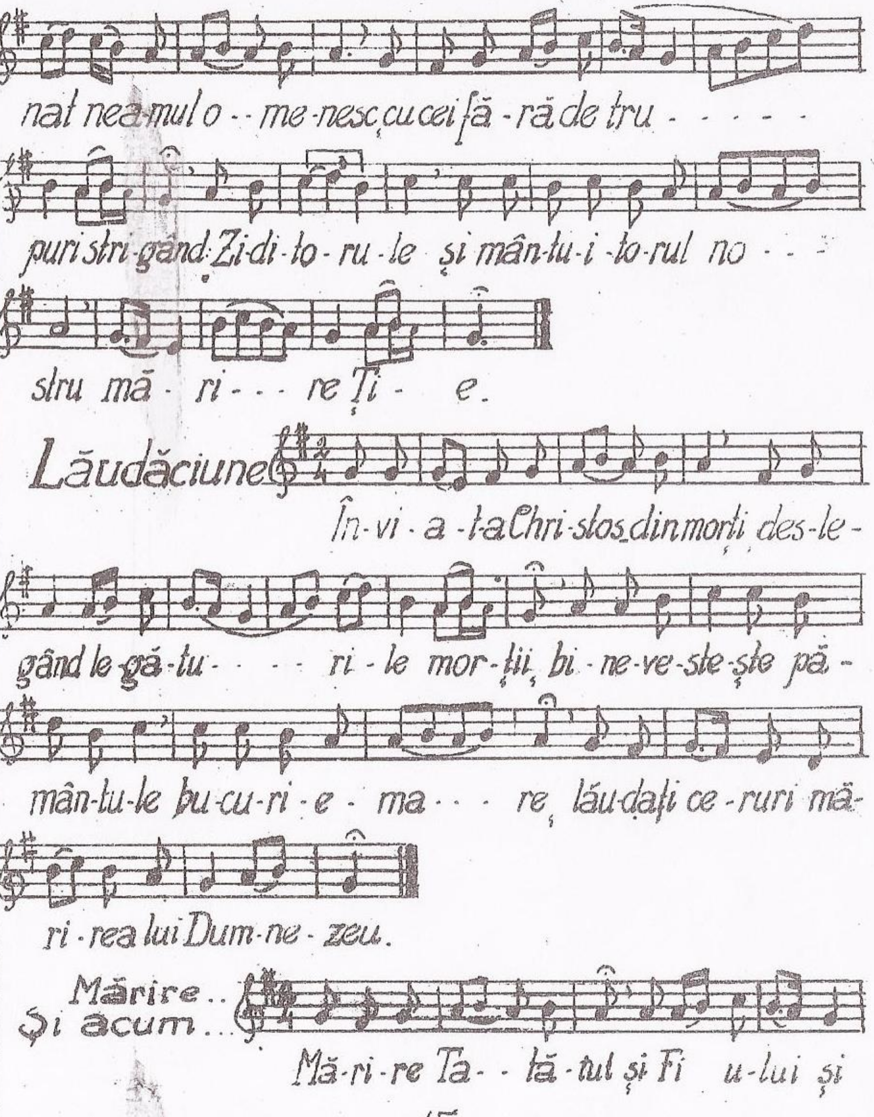

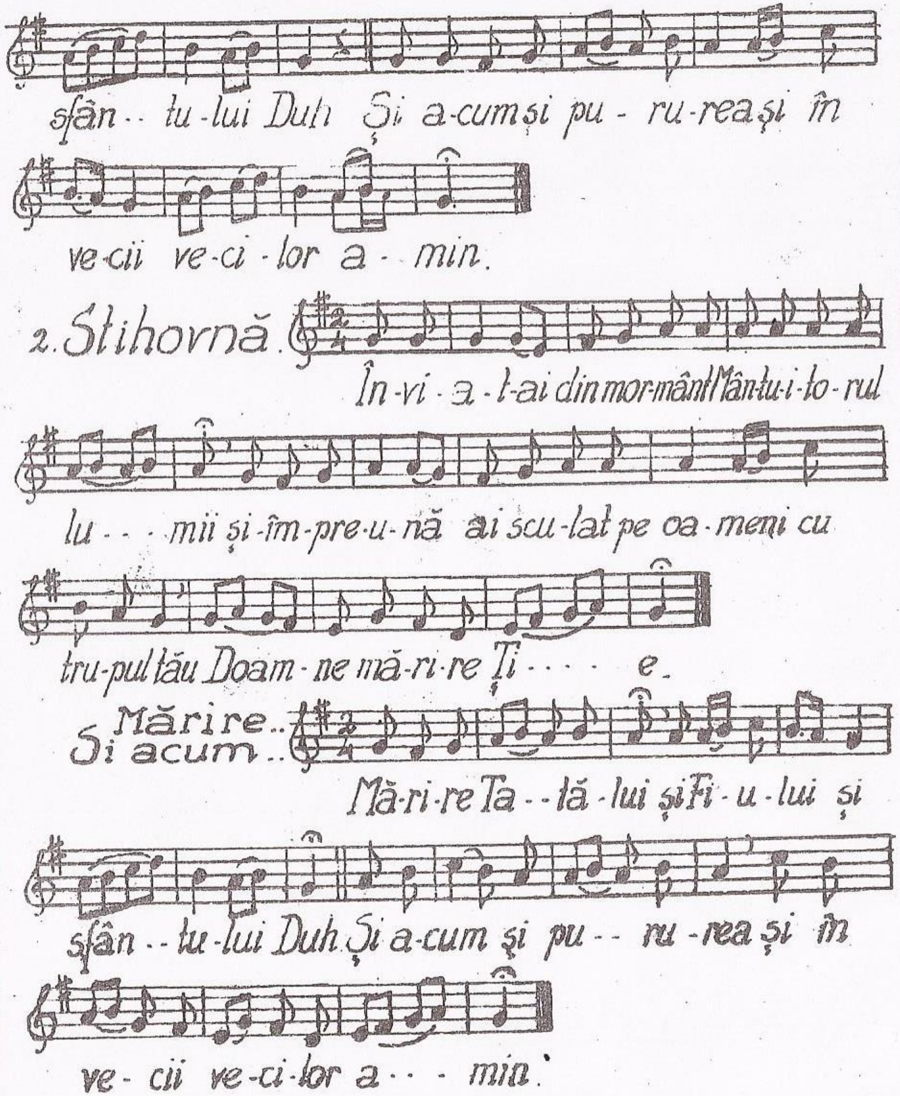

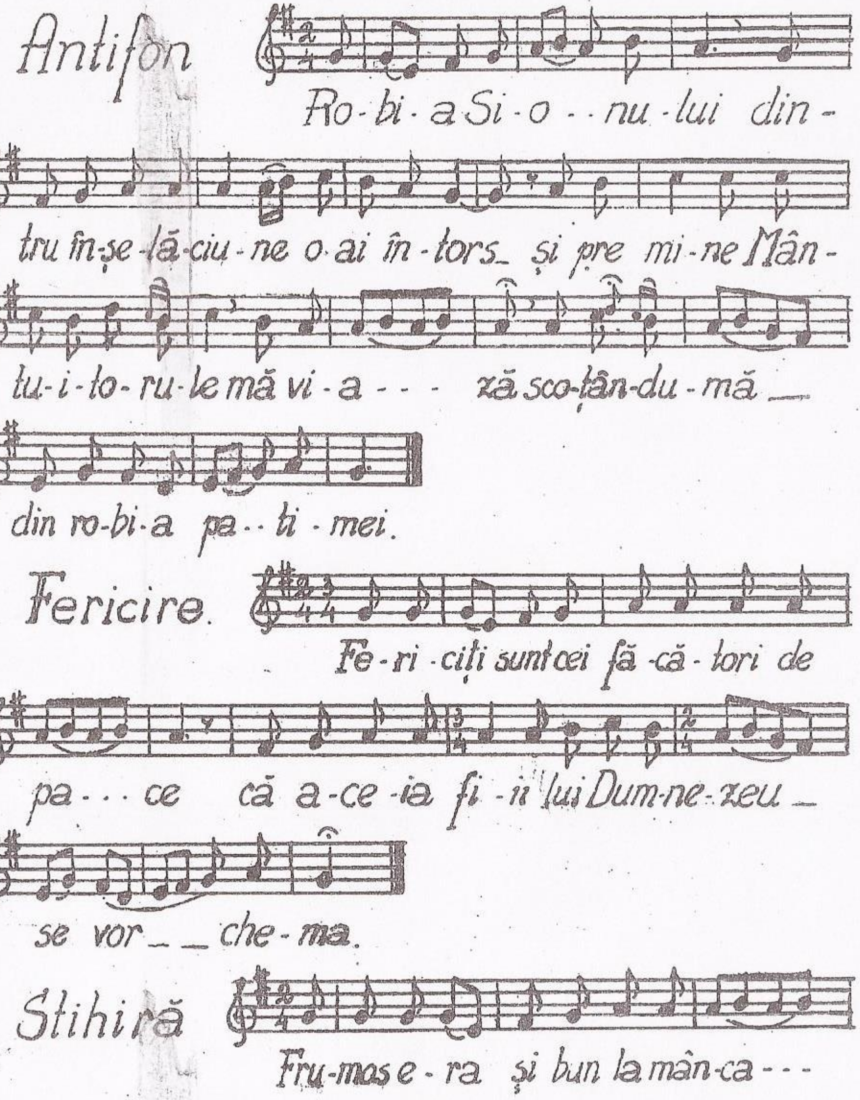
Mărire - Și acum se cântă exact ca la Stihovnă.

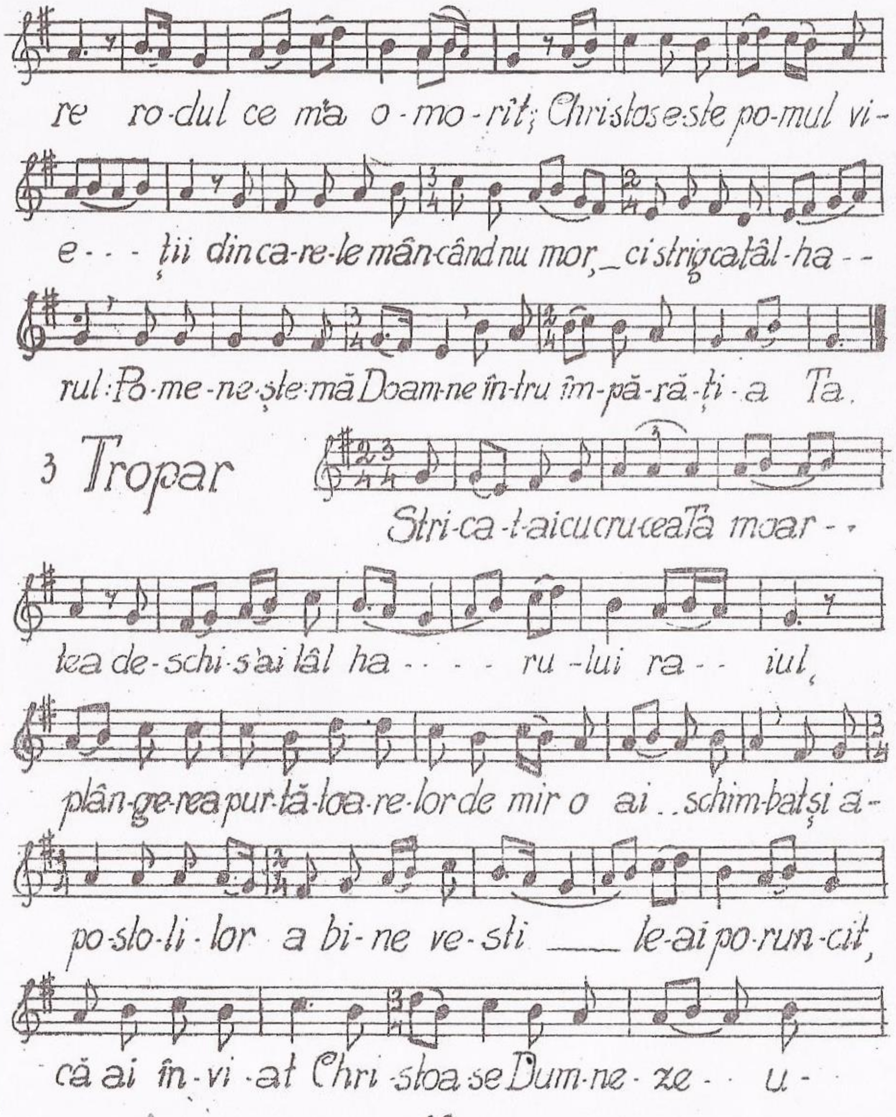
Glas VII.

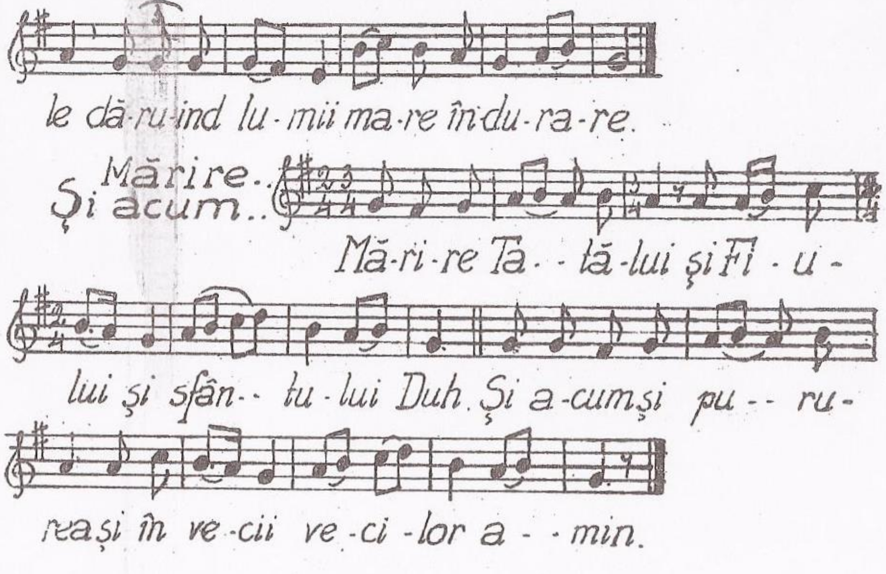

1. Însuși glas.
Doamne strigat-am către Ti-
ne auzi-mă, auzi-mă Doamne, Doamne stri-
gat-am către Ti - ne auzi-mă, la a-min-te
glasul rugăciunii mele când strig către Ti ne:
a - - u - - zi - mă Doam - ne.
Stihira
Ve-niți să ne bucurăm Domnului, ce-lui
ce a sfărâmat pu-te - - - rea mor-ții și a lu - mi -

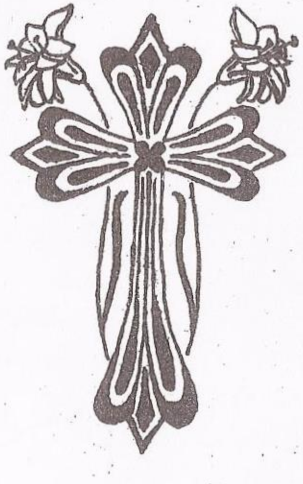

nat neamul o - - menesc, cu cei fă - ră de tru - - - - -
puri strigând: Zi-di-to-ru-le și mân-tu-i-to-rul no - - -
stru mă - ri - - - re Ți - e.
Lăudăciune
În-vi-a-t-a Chri-stos din morți des-le-
gând le-gă-tu - - - ri - le mor-ții, bi-ne-ve-ste-ște pă-
mân-tu-le bu-cu-ri-e - ma - - - re, lău-dați ce-ruri mă-
ri-rea lui Dum-ne-zeu.
Mărire..
Și acum...
Mă-ri-re Ta - - tă-tul și Fi u-lui și

sfân- - tu-lui Duh Și a-cum și pu - ru-rea și în
ve-cii ve-ci - lor a - - min.
2. Stihovnă.
În-vi - a - t-ai din mormânt Mân-tu-i-to-rul
lu - - - mii și-îm-pre-u-nă ai scu-lat pe oa-meni cu
tru-pul tău Doam-ne mă-ri-re Ți - - - - e.
Mărire..
Și acum..
Mă-ri-re Ta - - tă-lui și Fi - u-lui și
sfân - - tu-lui Duh Și a-cum și pu - - ru -rea și în
ve - cii ve-ci-lor a - - - min.

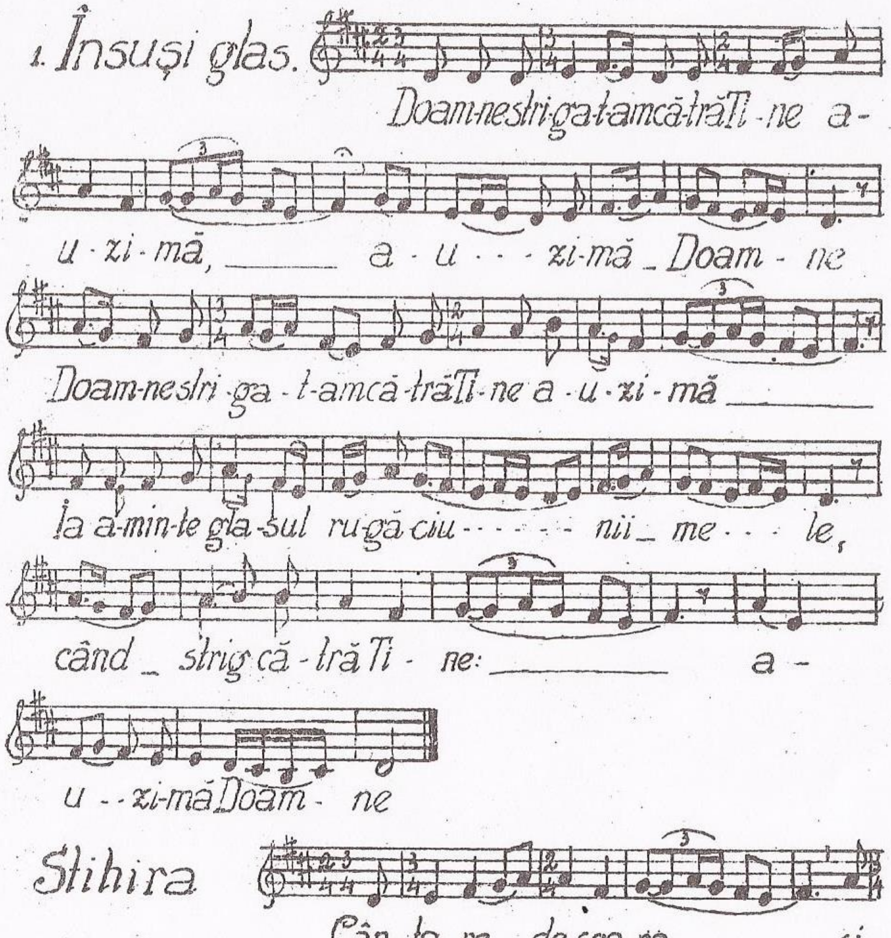

Antifon
Ro-bi-a Si-o - - nu-lui din-
tru în-se-lă-ciu-ne o-ai în-tors_ și pre mi-ne Mân-
tu-i-to-ru-le mă vi-a - - - ză sco-țân-du-mă __
din ro-bi-a pa- - ti - mei.
Fericire.
Fe-ri-ciți sunt cei fă-că-tori de
pa - - - ce că a-ce-ia fi - ii lui Dum-ne-zeu _
se vor _ _ che-ma.
Stihiră
Fru-mos e-ra și bun la mân-ca - - -

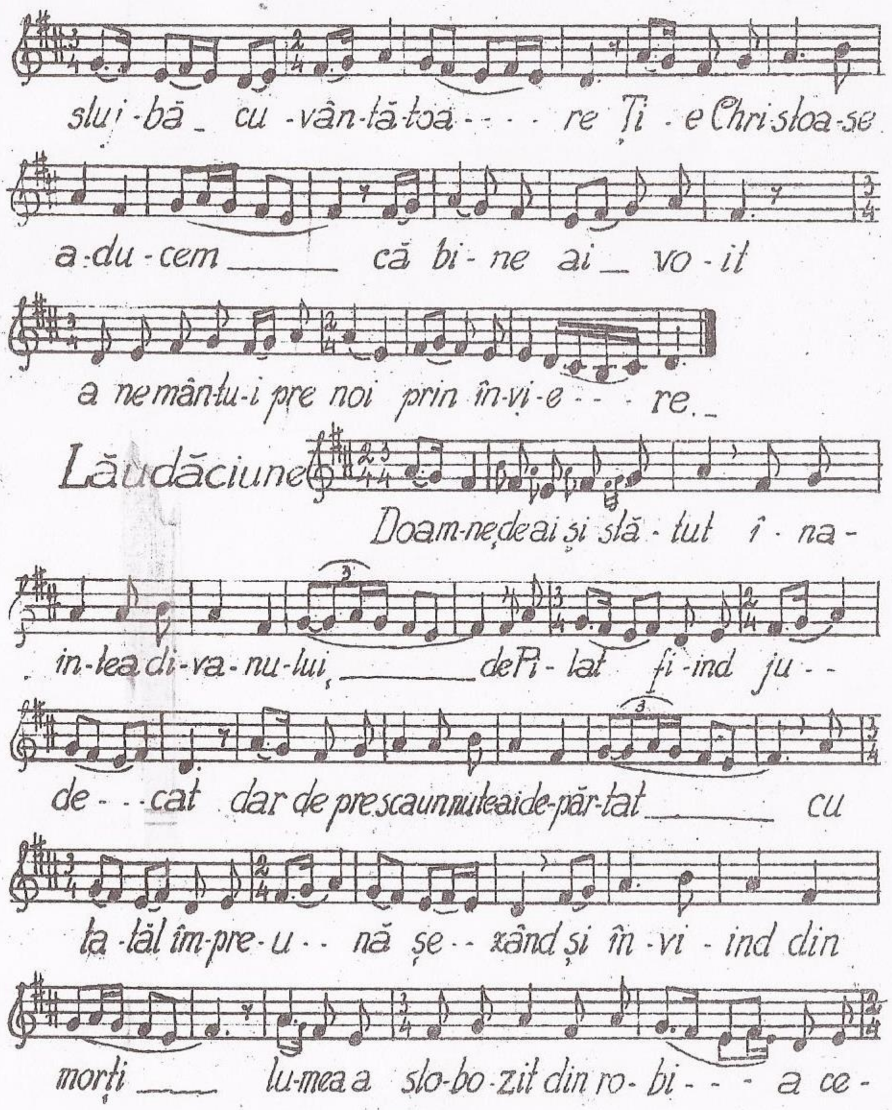

re ro-dul ce m'a o-mo-rît; Christos este po-mul vi-
e- - - ții din ca-re-le mân-când nu mor,_ ci strig cătâl-ha- -
rul: Po-me-ne-ște-mă Doam-ne în-tru îm-pă-ră-ți-a Ta.
3 Tropar
Stri-ca-t-ai cu cru-cea Ta moar- -
tea de-schi-s'ai tâl ha- - - - ru-lui ra- - iul,
plân-ge-rea pur-tă-toa-re-lor de mir o ai.. schim-bat și a-
po-sto-li-lor a bi-ne ve-sti ___ le-ai po-run-cit,
că ai în-vi-at Chri-stoa-se Dum-ne-ze- - u-
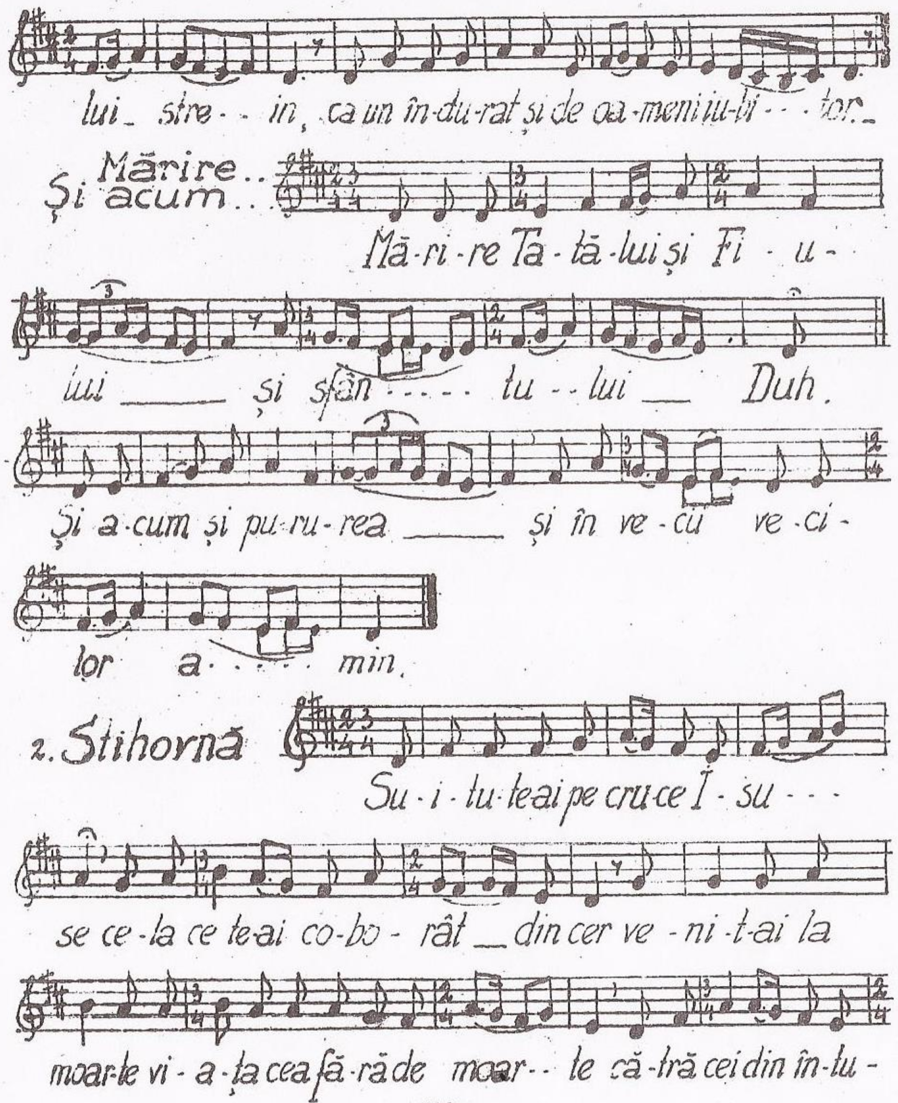

le dă-ru-ind lu-mii ma-re în-du-ra-re.
Mărire..
Și acum..
Mă-ri-re Ta- - tă-lui și Fi-u-
lui și sfân- - tu-lui Duh. Și a-cum și pu- - ru-
rea și în ve-cii ve-ci-lor a- - min.
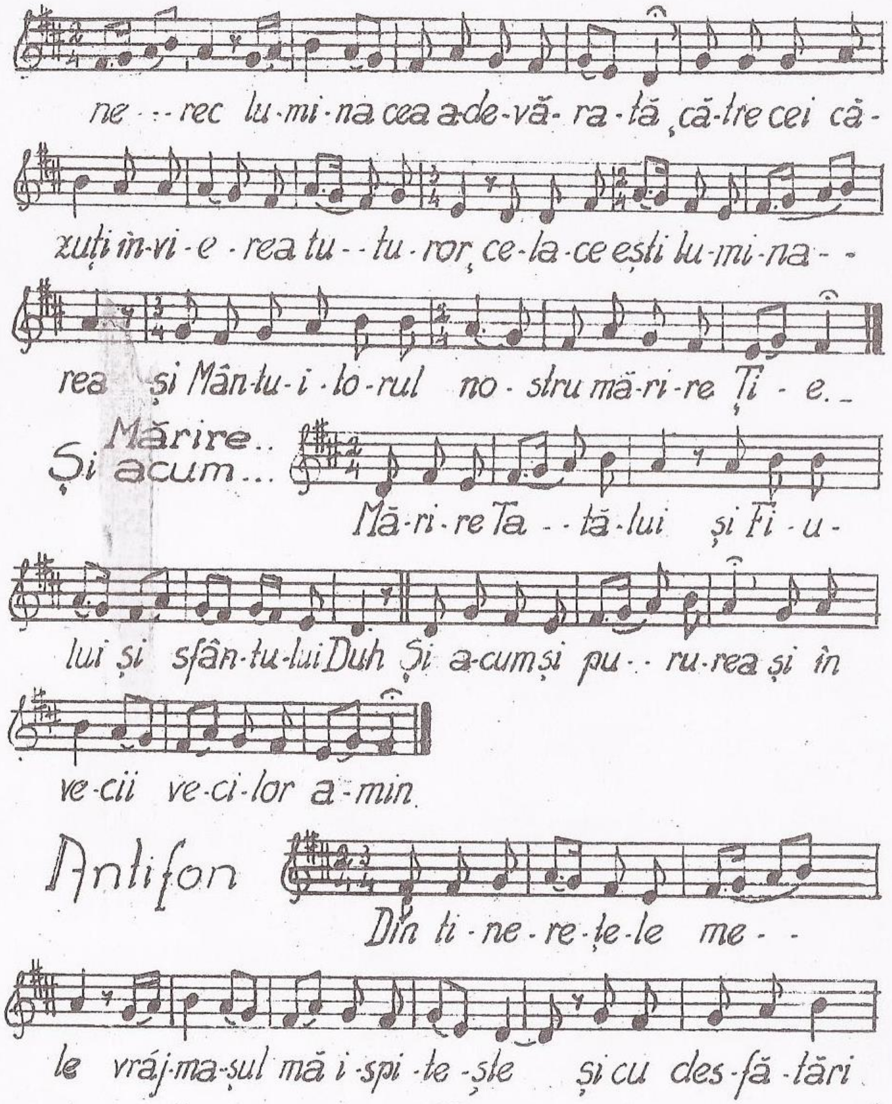

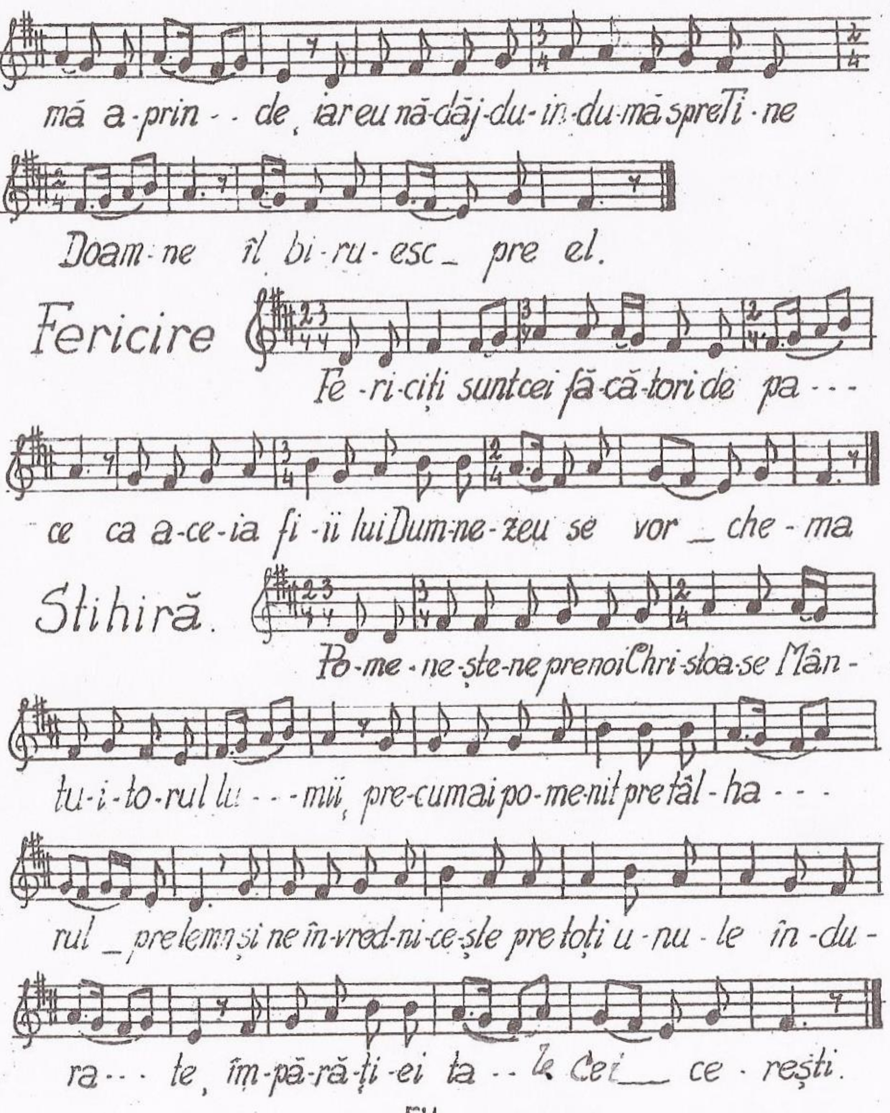
Glas VIII.
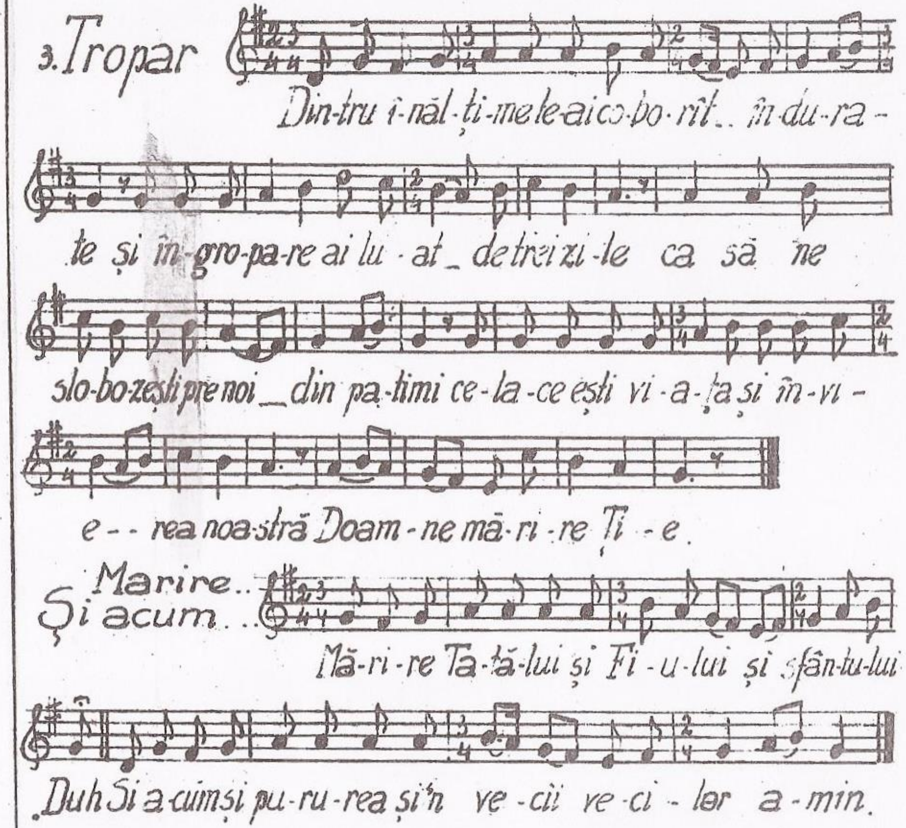

1. Însuși glas.
Doam-ne stri-ga-t-am că-tră Ti-ne a-
u-zi-mă, a-u-zi-mă Doam-ne
Doam-ne stri-ga-t-am că-tră Ti-ne a-u-zi-mă
la a-min-te gla-sul ru-gă-ciu-nii me-le,
când strig că-tră Ti-ne: a-
u-zi-mă Doam-ne
Stihira
Cân-ta-re de sea-ra și

slu-j-bă cu-vân-tă-toa-re Ți e Chris-toa-se
a-du-cem că bi-ne ai vo-it
a ne mân-tu-i pre noi prin în-vi-e-re.
Lăudăciune
Doam-ne de ai și stă-tut î-na-
in-tea di-va-nu-lui, de Pi-lat fi-ind ju-
de-cat dar de pre scaun nu te-ai de-păr-tat cu
ta-tăl îm-pre-u-nă șe-zând și în-vi-ind din
morți lu-mea a slo-bo-zit din ro-bi-a ce-

lui_ strei- - in, ca un în-du-rat și de oa-meni iu-bi- - - tor_
Mărire...
Şi acum...
Mă-ri-re Ta-tă-lui și Fi - u-
lui ___ și sfân - - - - tu - - lui __ Duh.
Și a-cum și pu-ru-rea ____ și în ve-cii ve-ci-
lor a - - - min.
2. Stihornă
Su-i-tu-te-ai pe cru-ce I - su - - -
se ce-la ce te-ai co-bo-rât __ din cer ve-ni-t-ai la
moar-te vi-a-ța cea fă-ră de moar- - te că-tră cei din în-tu-

ne- - - rec lu-mi-na cea a-de-vă-ra-tă, că-tre cei că-
zuți în-vi-e-rea tu- - tu-ror, ce-la-ce ești lu-mi-na- -
rea și Mân-tu-i-to-rul no-stru mă-ri-re Ți - e._
Mărire..
Şi acum...
Mă-ri-re Ta- - tă-lui și Fi-u-
lui și sfân-tu-lui Duh Și a-cum și pu- - ru-rea și în
ve-cii ve-ci-lor a-min.
Antifon
Din ti-ne-re-țe-le me- -
le vrăj-ma-șul mă i-spi-te-ște și cu des-fă-tări

mă a-prin- - de, iar eu nă-dăj-du-in-du-mă spre Ti-ne
Doam-ne îl bi-ru-esc_ pre el.
Fericire
Fe-ri-ciți sunt cei fă-că-tori de pa- - -
ce ca a-ce-ia fi-ii lui Dum-ne-zeu se vor _ che-ma
Stihiră.
Po-me-ne-ște-ne pre noi Chri-stoa-se Mân-
tu-i-to-rul lu- - -mii, pre-cum ai po-me-nit pre tâl-ha- - -
rul _ pre lemn și ne în-vred-ni-ce-ște pre toți u-nu-le în-du-
ra- - - te, îm-pă-ră-ți-ei ta- - le cei__ ce-rești.

3. Tropar
Din-tru î-năl-ți-me le-ai co-bo-rît_ în-du-ra-
te și în-gro-pa-re ai lu-at _ de trei zi-le ca să ne
slo-bo-zești pre noi _ din pa-timi ce-la-ce ești vi-a-ța și în-vi-
e- - rea noa-stră Doam-ne mă-ri-re Ți-e.
Marire..
Și acum...
Mă-ri-re Ta-tă-lui și Fi-u-lui și sfân-tu-lui
Duh Și a-cum și pu-ru-rea și'n ve-cii ve-ci-lor a-min.

Tip. Diecezană, Caransebeș